

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi konkurssisäännön muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi konkurssimenettelyä tuomioistuimessa koskevia säännöksiä. Yhteisön tai säätiön konkurssia koskeva asia olisi käsiteltävä siinä tuomioistuimessa, jossa yhteisön tai säätiön hallintoa pääasiallisesti hoidetaan. Konsernitilanteita varten lakiin otettaisiin erityiset oikeuspaikkasäännökset.

Konkurssiasiaassa noudatettaisiin soveltuvien osin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain säännöksiä. Asia voitaisiin siten käsitellä myös kansliassa, jos kehtään ei ole kuultava henkilökohtaisesti. Istunnossa asiaa käsiteltäessä tuomioistuin olisi

yleensä päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Saatavien valvonta ja riitauttaminen tulisi yksinomaan kirjalliseksi menettelyksi. Tuomioistuimen määräyksestä pesähoitajakin voisi ottaa vastaan saatavien valvonnat. Pesähoitajan olisi lisäksi tarkastettava valvonnat ja riitautettava perusteeton valvonta. Riitautusten käsittely jatkuisi samassa tuomioistuimessa riita-asioista säädettyssä järjestyksessä.

Ehdotetut lait liittyvät 1 päivänä joulukuuta 1993 voimaan tulevaan alioikeusuudistukseen. Lait ehdotetaan sen vuoksi tulemaan voimaan sanottuna päivänä.

YLEISPERUSTELUT

1. Yleistä

Konkurssilainsäädännön valmistelu etenee osittaisuudistuksina. Vuoden 1992 alusta tuli voimaan takaisinsaantia konkurssipesään koskeva lainsäädäntö ja vuoden 1993 alusta etuoikeusjärjestelmää koskeva uudistus. Lähes samanaikaisesti eli 8 päivänä helmikuuta 1993 tuli voimaan lisäksi yksityishenkilön velkajärjestelyä ja yrityssaneerausta koskeva lainsäädäntö, joka korvasi 1930-luvulta lähtien yhtäjaksoisesti voimassa olleen mutta väliaikaiseksi tarkoitettua akordilainsäädännön.

Seuraavaksi tarkoitus on valmistella konkurssimenettely- ja hallintoa koskeva uudistus. Tässä yhteydessä on tarkoitus kiinnittää erityistä huomiota myös konkurssipesien valvontaan. Hallitus on esityksessään etuoikeusjärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 181/1992vp.) todennut, että

tämä uudistus valmistellaan kiireellisesti niin, että se voidaan saattaa voimaan jo vuoden 1995 alusta.

Alioikeusuudistus tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993. Raastuvanoikeudet ja kihlakunnanoikeudet yhtenäistyvät silloin käräjäoikeuksiksi, joiden kokoonpano vaihtelee asian laadun mukaan. Uusien säännösten mukaan riita-asoiden käsittely alioikeudessa jakautuu valmisteluun ja pääkäsittelyyn. Samassa yhteydessä on muutettu muun muassa tiedoksiantoa sekä pöytäkirjaa ja tuomiota koskevia säännöksiä. Sähköisen viestintävälineen käyttö tuomioistuimessa on tehty myös mahdolliseksi.

Alioikeusuudistus edellyttää välttämättä konkurssisääntöönkin eräitä sen kanssa samanaikaisesti voimaan tulevia tarkistuksia. Käräjäoikeuden kokoonpanosta konkurssiasian käsittelyssä tulee ottaa lakiin säännökset. Menettely konkurssiasiaassa on eräissä kohdin erilainen

sen mukaan, onko asia vireillä raastuvanoikeudessa vai kihlakunnanoikeudessa. Nämä menettelyerot on poistettava alioikeuksien yhtenäistämisen vuoksi. Konkurssisääntöön sisältyy lisäksi eräitä alioikeusuudistuksen vuoksi vanhentuneita viittaussäännöksiä.

Asiaa valmisteltaessa on päädytty siihen, että konkurssimenettelyä tuomioistuimessa tulisi uudistaa jo tässä vaiheessa laajemminkin niiden suuntaviivojen mukaisesti, jotka omaksuttiin jo vuoden 1978 konkurssioikeuden kehittämiskomitean mietinnössä (1978:37). Tarkoitus on yksinkertaistaa menettelyä erityisesti vähentämällä pakollisia oikeudenkäyntilaisuuksia sekä siirtämällä erinäisiä tuomioistuimelle kuuluvia tehtäviä pesän hallinnolle. Tavoitteena on, että tuomioistuin käsittelee ja ratkaisisi vain konkurssiin asettamisen, pesänhoitajien määräämisen sekä sen käsiteltäväksi erikseen saatetut riitaiset asiat. Tämä tavoite toteutuu jo osaksi nyt esitetyillä muutoksilla.

Konkurssimenettelyn yksinkertaistaminen vähentää konkurssien käsittelystä tuomioistuimille aiheutuvaa työtä. Vireille pantujen konkurssihakemusten määrä on muutamassa vuodessa moninkertaistunut. Tiedot kuluvalta vuodelta osoittavat, että hakemusten määrä ei ole vähenemässä. Kun tuomioistuinten työmäärä on samanaikaisesti kasvanut, on tuomioistuimen työtä vähentävä uudistus syytä toteuttaa pikaisesti.

Konkurssihallintoa koskeva uudistus on tarkoitus toteuttaa edellä kerrotussa aikataulussa niin, että uudistus voisi tulla voimaan jo 1995 alusta. Sen yhteydessä tulee harkittavaksi, miten ja missä vaiheessa eri osauudistukset voidaan lakiteknisesti yhdistää tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi.

2. Uudistuksen pääkohdat

Konkurssin oikeuspaikka. Konkurssisäännön 1 §:n mukaan konkurssiasia käsitellään sen paikkakunnan tuomioistuimessa, ”missä velallisen pitää tuomioistuimen edessä vastata niissä asioissa, jotka koskevat saamista yleisesti”. Valtaosa konkurssivelallisista on osakeyhtiöitä taikka muita yhtiöitä tai yhteisöjä. Tällaisen velallisen oikeuspaikka konkurssiasiasa on oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 6 §:stä ilmenevän periaatteen mukaisesti se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä sijaitsee velallisen rekisteriin merkitty kotipaikka tai paikkakunta, josta

avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön toimintaa kaupparekisterin mukaan johdetaan.

Kun kotipaikka on periaatteessa täysin valinnainen, voi rekisteriin merkitty kotipaikka ja tosiasiallinen toimintapaikka sijaita eri puolilla maata. Konkurssi voi tulla siten käsiteltäväksi tuomioistuimessa, jonka tuomiopiiriin velallisella ei ole eikä ehkä edes ole ollut mitään asiallista yhteyttä. Käytännössä on esiintynyt tapauksia, joissa yritys vähän ennen konkurssiaan muuttaa kotipaikkaansa vain estääkseen siten velkojia valvomasta etujaan konkurssimenettelyssä.

Konkurssiasia tulee käsitellä siinä tuomioistuimessa, jossa se on tarkoituksenmukaisinta. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että laillinen oikeuspaikka yhteisön tai säätiön konkurssia koskevassa asiassa olisi se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä yhteisön hallintoa on tosiasiallisesti hoidettu. Tämä muutos tulee entistäkin tarpeellisemmaksi, koska tuomioistuimen ja pesänhoitajan yhteydenpito tulee lisääntymään ja riitautukset tullaan esityksen mukaan käsittelemään keskitetysti konkurssituomioistuimessa.

Milloin laillista tuomioistuinta ei edellä sanotun perusteella ole, esimerkiksi jos yhteisön hallinto on jäänyt hoitamatta tai sitä ei hoideta Suomesta käsin, voitaisiin konkurssiasia esityksen mukaan käsitellä siinä tuomioistuimessa, jonka tuomiopiirissä velallisen toimintaa on harjoitettu tai velallisella on omaisuutta taikka jossa asian käsittely on muuten tarkoituksenmukaista. Lakiin ehdotetaan otettavaksi myös erityiset oikeuspaikkasäännökset konserniyhtiöitä varten. Tarkoitus on mahdollistaa se, että samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden konkurssiasiat voitaisiin käsitellä samassa tuomioistuimessa.

Jos tuomioistuin katsoo, että se ei ole asiassa toimivaltainen, sen on hakijan pyynnöstä siirrettävä asia toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Asia tulee kuitenkin vireille jo hakemuksen tekemisestä. Hakijan mahdollisuudet takaisin saantiin eivät voi siten vaarantua sen vuoksi, että hakemus on tehty väärään tuomioistuimeen. Asian käsittelyä voidaan näin myös joustavasti jatkaa toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Konkurssiasoiden käsittelyjärjestys ja tuomioistuimen kokoonpano. Konkurssiasia on hake-
musasia. Siihen ei kuitenkaan sovelleta hake-
musasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettua lakia (HakL 1 § 2 mom.). Tätä perusteltiin sillä, että vasta konkurssimenettelyä kos-

kevien säännösten valmistelun yhteydessä voidaan arvioida mahdollisuus soveltaa mainittua lakia myös konkurssimenettelyyn (HE 90/1985 vp.)

Konkurssimenettely jakaantuu tuomioistuimessa konkurssiin asettamista koskevaan menettelyyn sekä saatavien ilmoittamis-, riitauttamis- ja tutkintamenettelyyn. Tuomioistuimien päättää myös asian käsittelyn eri vaiheissa väliaikaisen pesähoitajan, uskotun miehen ja toimitsijamiehen määräämisestä. Lisäksi sen ratkaistavaksi voidaan erikseen saattaa konkurssimenettelyyn liittyviä asioita. Riitautetut saatavat käsitellään kuitenkin yleensä erillisessä oikeudenkäynnissä.

Hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettu laki sisältää yleissäännökset hakemusasioiden käsittelystä alioikeudessa. Säännökset mahdollistavat myös konkurssiasioiden joustavan käsittelyn edellä sanotuissa menettelyvaiheissa. Konkurssisäännössä ei ole menettelysäännöksiä niiden asioiden käsittelyä varten, jotka voidaan erikseen ilmoituksesta tai hakemuksesta saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Näihin asioihin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettu lakia voidaan soveltaa lähes sellaisenaan.

Edellä mainitun lain soveltaminen konkursiasioihin merkitsee, että konkurssiasia voidaan käsitellä kansliassa, kun siinä ei ole kuultava ketään henkilökohtaisesti. Näin ollen kansliakäsittely tulee mahdolliseksi käsittelyn monessa eri vaiheessa.

Konkurssiin asettamista koskeva asia rinnastuu merkitykseltään niihin asioihin, jotka tuomioistuimen on oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:n mukaan käsiteltävä täysilukuisessa kokoonpanossa. Siksi ehdotuksen mukaan konkurssiin asettamista koskeva asia, joka on riitainen, tulisi käsitellä hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaisesti täysilukuisessa kokoonpanossa. Riitainenkin asia voitaisiin käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa, jos asia on selvä tai asianosaiset sitä pyytävät. Edellä sanottua noudatettaisiin myös velkojainkokouksen päätöksen moitetta koskevien asioiden käsittelyssä.

Saatavien ilmoittaminen, riitauttaminen ja tutkiminen. Saatavien ilmoittamista ja riitauttamista varten järjestetään erityiset oikeudenkäyntitilaisuudet: valvontatilaisuus paikalletulopäivänä sekä riitautuksia varten esiinhuuto. Raastuvanoikeudessa pidetään riitautuksia var-

ten jopa kaksi esiinhuutoa. Saatavien ilmoittamiseksi ja riitauttamiseksi riittäisi hyvin kirjallinen menettely. Näin voitaisiin konkurssimenettelyä merkittävästi keventää. Saatavien ilmoittamisessa ja riitauttamisessa voitaisiin käyttää hyväksi myös sähköistä viestintä, kuten telekopiota. Saatavien ja riitautusten asianmukainen tutkinta edellyttää toisaalta, että asianosaiset selkeästi ilmoittavat vaatimuksensa ja niiden perusteet. Tältä osin vaatimuksia tiukennettaisiin nykyisestä.

Saatava, jota ei ole riitautettu, katsottaisiin hyväksytyksi nykyisen lain mukaisesti ja tuomioistuimien määräisi sen osalta maksuvelvollisuudesta konkurssituomiossa. Esityksen mukaan riitautettuja saatavia ei enää siirrettäisi käsiteltäväksi eri oikeudenkäyntiin, vaan riitautusmenettely jatkuisi riita-asiaien käsittelystä säädettyä järjestyksessä samassa tuomioistuimessa. Riitautukset käsiteltäisiin siten ensin valmistelussa ja sen jälkeen tarvittaessa pääkäsittelyssä. Ehdotus jouduttaisi konkurssin loppuun saatamista, kun tuomioistuimen ratkaisu riitautetuista saatavista saadaan nykyistä nopeammin. Asioiden keskittäminen konkurssituomioistuimeen on perusteltua myös prosessitaloudellisista syistä ja siksi, että pääasiallinen vastuu riitautuksista siirtyisi ehdotuksen mukaan pesähoitajalle.

Pesähoitajan tehtävät. Konkurssilainsäädäntöä uudistettaessa tavoitteena on, että päävastuu sen selvittämisestä, mille saataville konkurssissa jako-osuutta maksetaan, siirtyy tuomioistuimelta pesän hallinnolle. Tuomioistuimelle jäisi lähinnä vain riitaisten kysymysten ratkaiseminen. Näin laajaa uudistusta ei voida tässä yhteydessä toteuttaa, koska se edellyttäisi myös pesän hallintoa koskevan säännösten samanaikaista uudistamista.

Tiettyjä tehtäviä ehdotetaan kuitenkin jo nyt annettavaksi pesän hallinnolle. Pesähoitajan olisi ensinnäkin laadittava luettelo valvotuista saatavista. Tuomioistuimien voisi käyttää luetteloa hyväkseen konkurssituomiota laatiessaan. Velkojat saisivat luettelosta kokonaiskäsityksen valvotuista saatavista ja voisivat sen perusteella harkita riitauttamisen tarpeellisuutta. Tuomioistuimien voisi uskoa valvontojen vastaanottamisen sellaiselle pesähoitajalle, joka kykenee tämän tehtävän luotettavasti hoitamaan.

Pesähoitajan tehtäväksi tulisi myös valvontojen tarkastaminen. Jos pesähoitaja katsoo, että velkojan vaatimus on perusteeton, hänen

olisi riitautettava valvonta. Pesänhoitajan riitautusoikeuden puuttumista on pidetty jo pitkään selvänä epäkohtana.

Muita uudistuksia. Konkurssimenettelyyn ehdotetaan eräitä muitakin tarkistuksia. Esimerkiksi julkisesta haasteesta annettavan kuulutuksen sisältöä täsmennettäisiin ja ilmoitukset velkojille voitaisiin toimittaa postitse tai sähköisenä viestinä.

Konkurssin vaikutusta virkamiehen asemaan sääntelevä konkurssisäännön 44 § kumottaisiin ja asia jäisi virkamiesoikeudellisten säännösten varaan. Alioikeusudistuksen vuoksi kumotaan säännökset konkurssin vaikutuksesta lainhakuun ja ulosottolain nojalla määrättyyn matkustuskieltoon.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Yhden tuomarin istunnon käyttöönotto, saatavien ilmoittamis- ja riitauttamismenettelyn yksinkertaistaminen sekä eräiden tuomioistuimelle kuuluneiden tehtävien siirtäminen pesän hallinnolle aiheuttaa tuomioistuimissa kustannusten ja työn säästöä. Riitautusasioiden käsittelyn keskittäminen konkurssituomioistuimeen saattaa jonkin verran lisätä niiden tuomioistuinten työ määrää, joilla on paljon konkurssiasioita käsiteltävänä. Tuomioistuinten kokonaistyömäärää saattaa tämäkin ehdotus vähentää.

Pesänhoitajien uudet tehtävät lisäävät konkurssipesän hoidosta aiheutuvia kustannuksia.

Tällä saattaa olla merkitystä arvioitaessa sitä, riittävätkö pesän varat varat konkurssikustannuksiin. Toisaalta konkurssipesän kannalta on edullista se, että saatavien selvittäminen tehostuu. Kuulutuksen julkaisemisesta aiheutuvat kulut vähenevät ja ilmoitukset velkojille voidaan toimittaa postitse tavallisena kirjeenä tai sähköisenä viestinä. Pesän kustannuksia vähentää myös valvontatilaisuuden ja esiinhuudon poistaminen.

4. Asian valmistelu

Asia on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä. Oikeusministeriössä laadittu lakiehdotus on ollut laajan asiantuntijapiirin käsiteltävänä. Huomautuksia on esitetty erityisesti oikeuspaikkasäännöksistä ja siitä, että tuomioistuin voi ehdotuksen mukaan uskoa valvontojen vastaanottamisen pesänhoitajalle.

Monessa keskeisessä kohdassa ehdotus perustuu konkurssioikeuden kehittämiskomitean ehdotuksiin.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Eduskunnalle on annettu 11 päivänä loka-kuuta 1993 esitys oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevien säännösten muuttamisesta. Esityksen mukaan uudet säännökset tulisivat voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993. Niitä sovellettaisiin myös konkurssiasioissa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki konkurssisäännön muuttamisesta

1 §. Nykyinen 1 momentti sisältää konkurssiasian oikeuspaikkasäännöksen ja 2 momentti säännöksen siitä, että konkurssihakemus voidaan muuna kuin tuomioistuimen istuntopäivänä antaa tuomioistuimen puheenjohtajalle. Nyt pykälään tulisi yleinen säännös siitä, että konkurssiin asettamista koskeva asia pannaan vireille kirjallisella hakemuksella ja että hake-

muksen voi tehdä velallinen tai velkoja. Samassa merkityksessä kuin nykyisessä laissa käytetään ilmaisua "velallisen omaisuuden luovuttaminen konkurssiin" lakiehdotuksessa käytetään ilmaisua "konkurssiin asettaminen".

1 a §. Uuteen 1 a §:ään tulisivat yleiset säännökset konkurssiasian oikeuspaikasta. Milloin velallisena on luonnollinen henkilö, jolla tarkoitetaan myös yksityistä elinkeinonharjoittajaa, konkurssiasia käsiteltäisiin edelleenkin siinä tuomioistuimessa, jonka tuomiopiirissä on velallisen yleinen oikeuspaikka. Yleinen oikeus-

paikka määräytyy oikeudenkäymiskaaren 10 luvun mukaisesti. Kuolinpesän konkurssia koskeva asia käsitellään siinä tuomioistuimessa, jonka tuomiopiirissä vainajan koti ja asunto on viimeksi ollut (oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 2 §:n 1 mom.).

Milloin velallisenä on yhteisö tai säätiö, konkurssiasia käsiteltäisiin nykyisestä laista poikkeavasti siinä tuomioistuimessa, jonka tuomiopiirissä tällaisen velallisen hallintoa pääasiallisesti hoidetaan. Oikeuspaikka ei siten enää määräytyisi sen mukaan, missä velallisella on kauppa- tai muuhun vastaavaan rekisteriin merkitty kotipaikka tai mistä avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiömiehet kaupparekisterin mukaan johtavat yhtiön toimintaa, vaan missä velallisen hallintoa tosiasiallisesti hoidetaan. Toimivaltainen tuomioistuin olisi siten yleensä se tuomioistuin, jonka tuomiopiiriin kuuluvalla alueella sijaitsee velallisen pääkonttori tai muu kiinteä toimipaikka, jossa hallintoa hoidetaan. Toimivaltainen voi olla myös tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä velallisen hallitus pääsääntöisesti kokoontuu tai toimitusjohtaja hoitaa tehtäviään. Jos avoimella yhtiöllä tai kommandiittiyhtiöllä ei ole kiinteää toimipaikkaa, toimivaltainen voi olla sen paikkakunnan tuomioistuin, josta käsin yhtiömies hoitaa yhtiön asioita.

Velallisen hallinto voi jakaantua myös useamman kuin yhden tuomiopiirin alueelle. Tällöin on eri seikkojen perusteella arvioitava, mihin paikkakuntaan liittymä on läheisin. Epäselvissä tapauksissa merkitystä voidaan antaa myös sille, missä velallisella on rekisteriin merkitty kotipaikka, jos hallintoa hoidetaan silläkin paikkakunnalla.

Konkurssivelallisen hallinnon sijaintipaikkaa ei tule tarkastella pelkästään konkurssin alkamishetken tilanteen mukaan. Velallinen ei esimerkiksi voi muuttaa konkurssiasiansa oikeuspaikkaa vain siirtämällä tiettyjä hallintoon liittyviä toimintojaan toiselle paikkakunnalle vähän ennen konkurssia.

Ulkomaisen yrityksen osalta oikeuspaikka määräytyy sen mukaan, missä yrityksen pääasiallinen hallinto Suomessa sijaitsee.

Pykälän 1 momentin 3 virkkeen säännöstä sovellettaisiin silloin, kun toimivaltaista tuomioistuinta ei 2 virkkeen mukaan ole, erityisesti jos hallinto on jäänyt kokonaan hoitamatta tai sitä ei lainkaan hoideta Suomessa. Tällöin konkurssiasia olisi pantava vireille siinä tuomioistuimessa, jonka tuomiopiirissä velallisen

elinkeino- tai muuta toimintaa on pääasiassa harjoitettu taikka velallisella on omaisuutta tai jossa konkurssiasian käsittely olosuhteet huomioon ottaen muuten on tarkoituksenmukaista.

Velkojen etu vaatii, että päätös konkurssiin asettamisesta voidaan tehdä nopeasti. Tuomioistuimen toimivaltakin tulee voida ratkaista niin, että konkurssiin asettamista koskeva päätöksenteko ei sen vuoksi viivästy. Tämä asettaa luonnollisesti rajoituksia sille, kuinka paljon selvitystä tuomioistuimen toimivallan perustavista seikoista hakijalta voidaan edellyttää. Voidaan olettaa, että velallisen hallintoa useimmiten hoidetaan sillä paikkakunnalla, jossa velallisella on rekisteriin merkitty kotipaikka. Jos velallisen ilmoittamat ja yritystoiminnassa yleisesti käyttämät yhteystiedot vastaavat rekisteriin merkittyä kotipaikkaa, ei hakijan tarvitse erikseen selvittää yrityksen hallinnon sijaintipaikkaa.

Konkurssivelallisina on aina myös niitä, jotka ovat harjoittaneet yritystoimintaa ilman kiinteää toimipaikkaa tai jotka ovat tuon tuosta siirtäneet toimipaikkansa paikkakunnalta toiseen esimerkiksi perintätoimien hidastamiseksi. Tällaisissa tapauksissa konkurssiasia tulee ottaa tutkittavaksi siinä tuomioistuimessa, jossa asian käsittely on mainitun 3 virkkeen mukaan tarkoituksenmukaista — ilman tar Kempaa selvitystä siitä, missä hallintoa on hoidettu.

Lainsäädännössämme ei ole erikseen säädetty Suomen tuomioistuimen yleistuomivallasta eli siitä, milloin konkurssiasia voidaan täällä käsitellä. Tämä ilmeneekin välillisesti tuomioistuimen alueellista toimivaltaa koskevista säännöksistä. Jos alueellisesti toimivaltaista tuomioistuinta ei löydy, ei konkurssiasiaa voida täällä käsitellä. Näin ollen ulkomaisen yhteisövelallisen konkurssiasiaa ei voida käsitellä suomalaisessa tuomioistuimessa, jos sillä ei ole Suomessa hallintoa tai omaisuutta eikä muutakaan sellaista sidettä Suomeen, että asian käsittely olisi täällä tarkoituksenmukaista.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi konsernitilanteita koskeva oikeuspaikkasäännös, joka mahdollistaisi sen, että samaan konserniin kuuluvia yhtiöitä koskevat konkurssiasiat voitaisiin käsitellä yhdessä tuomioistuimessa. Asioiden keskittäminen yhteen tuomioistuimeen on perusteltua siksi, että konserniyritysten hallintoa sekä kirjanpitoa hoidetaan usein keskitetysti. Konserniyrityksillä on yleensä

sä myös yhteisiä velkoja ja muita vastuita, joita on järkevää käsitellä samassa yhteydessä. Myös päävelkojat ovat usein samoja. Lisäksi käytännössä konserniyritysten konkurssissa pesänohittajiksi valitaan tavallisesti samat henkilöt ja pesän hallintoon kuuluvat toimenpiteet hoidetaan niin ikään keskitetysti. Vastaavanlainen konserniyhtiötä koskeva oikeuspaikkasäännös lisättiin yrityksen saneerauksesta annetun lain 67 §:ään 1 päivänä heinäkuuta 1993 voimaan tulleella lailla (609/93).

Pääsäännön mukaan tuomioistuin, jossa emoyhtiön konkurssiasia on vireillä, käsittelee myös muiden samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden, samanaikaisesti tai myöhemmin vireille tulevat konkurssiasiat. Emoyhtiön osalta oikeuspaikka määräytyisi 1 momentin mukaisesti. Tytäryhtiön konkurssiasia voidaan panna vireille ja käsitellä kuitenkin 1 momentissa tarkoitettussa tuomioistuimessa, jos se on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon muun muassa emoyhtiön ja tytäryhtiön velkojapiiri ja hallinnon erillisyydet. Konkurssiasioiden keskitäminen samaan tuomioistuimeen ei yleensä ole perusteltua, kun tytäryhtiö on toiminut täysin itsenäisesti emoyhtiöstä ja ainoa yhdistävä side tähän on vain omistus.

Jollei konkurssiasia ole emoyhtiön osalta vireillä, toimivalta tytäryhtiön konkurssiasiaa määrätty 1 momentin mukaan. Jos emoyhtiön konkurssiasia tulee vireille myöhemmin, voisi tytäryhtiön konkurssiasiaa käsittelevä tuomioistuin siirtää asian emoyhtiön oikeuspaikkaan, kun se on asioiden käsittelyn kannalta tarkoituksenmukaista. Käytännössä siirtämistä harkitseva tuomioistuin keskustellee asiasta ensin pesänohittajan kanssa ja sen tuomioistuimen kanssa, jonne asia on tarkoitus siirtää.

Tarkoitus on, että 2 momenttia sovelletaan silloin, kun esillä on kirjanpitolaissa tarkoitettu konserni. Konserniin voi siten kuulua muikin kuin osakeyhtiö.

Pykälän 3 momentissa on viittaussäännös yrityksen saneerauksesta annettuun lakiin. Sen 67 §:n 3 momentin mukaan saneerausmenettelyn aikana tehtävä hakemus velallisen asettamisesta konkurssiin käsitellään nyt esillä olevan pykälän 1 momentista poiketen siinä alioikeudessa, jossa saneerausmenettely on vireillä.

Tässä yhteydessä on syytä todeta, että esityksessä ei ehdoteta muutosta oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 6 §:ään, jonka mukaan kon-

kurssiasiaa asianosaisilla ei ole valtaa sopia siitä, missä tuomioistuimessa asia pannaan vireille.

1 b §. Pykälän mukaan hakijan on konkurssihakemuksessa ilmoitettava, millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen, jos toimivalta ei muutoin ilmene hakemuksesta tai siihen liitetystä asiakirjoista. Säännösehdotus vastaa haastehakemuksen sisältöä koskevaa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n säännöstä (5 kohta). Jos hakemus on tältä kohdin puutteellinen, tuomioistuin voi vaatia sen täydentämistä (HakL 9 §). Tuomioistuin voi tarvittaessa vaatia hakijalta selvitystä myös niistä seikoista, joiden perusteella tuomioistuimen toimivalta määräytyy.

1 c §. Konkurssisäännön 8 §:n mukaan konkurssihakemus annetaan hakijalle takaisin, jos tuomioistuin katsoo, että se ei ole asiassa toimivaltainen. Hakija voi kuitenkin hakea muutosta alioikeuden päätökseen, jolla hakemusta ei ole otettu käsiteltäväksi. Jos ylempi tuomioistuin vahvistaa alioikeuden päätöksen, se voi oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 29 §:n nojalla siirtää asian toimivaltaiseen alioikeuteen. Tällöin hakija säilyttää asian vireillepanoajankohtaan liittyvän edun, mikä käytännössä voi tarkoittaa mahdollisuutta takaisin-saantiin.

Ehdotetun pykälän mukaan alioikeus voisi hakijan pyynnöstä siirtää asian toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Hakijan ei siten enää tarvitsi turvautua muutoksenhakuun mainitun edun säilyttääkseen. Siirto nopeuttaa konkurssiasian käsittelyä ja vähentää muutoksenhaun tarvetta. Nykyistä joustavampi siirtomahdollisuus on perusteltu myös uusien oikeuspaikkasäännösten vuoksi.

Siirtämistä harkitsevan tuomioistuimen tulee ottaa alustavasti kantaa siihen, mikä tuomioistuin on asiassa toimivaltainen. Tämä kannanotto ei sido sitä tuomioistuinta, jonne asia siirretään (2 momentti). Käytännössä meneteltäneen niin, että siirtävä tuomioistuin etukäteen keskusteleekin toimivaltakysymyksestä sen tuomioistuimen kanssa, johon hakemus aiotaan siirtää. Jos hakemus on täydennettynäkin niin puutteellinen, että tuomioistuin ei voi ottaa kantaa siihen, mihin tuomioistuimeen asia tulisi siirtää, hakemus on jätettävä tutkimatta.

Pykälän 3 momenttiin on otettu selvyiden vuoksi säännös siitä, että päätökseen, jolla asia on siirretty, ei saisi hakea muutosta valittamal-

la. Jos myös se tuomioistuin, jonne asia on siirretty, katsoo, että se ei ole toimivaltainen, sen on jätettävä hakemus tutkimatta (2 mom.). Tällaiselta tilanteelta vältytään yleensä, jos tuomioistuimet etukäteen neuvottelevat siirrosta. Tutkimatta jättämistä koskevaan päätökseen saadaan hakea muutosta ja ylempi tuomioistuin voi siirtää asian toimivaltaiseksi katsomaansa tuomioistuimeen.

1 d §. Konkurssiasiaa noudatettaisiin soveltuvin osin hakemusasioden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain säännöksiä. Mainitun lain säännöksiä sovellettaisiin ensinnäkin konkurssiin asettamista koskevassa asiassa olipa hakijana velallinen tai velkoja. Niitä sovellettaisiin myös konkurssiasian jatkokäsittelyssä, velkojainkuulustelussa, valvontojen ja riitautusten vastaanotossa sekä konkurssituomion antamisessa. Mainitun lain säännöksiä sovellettaisiin lisäksi käsiteltäessä sellaista asiaa, jonka velallinen, velkoja tai pesänhoitaja voi konkurssisäännön mukaan erikseen saada konkurssituomioistuimen käsiteltäväksi. Tällainen on esimerkiksi velkojainkokouksen moitetta koskeva asia.

Hakemusasioden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain säännöksiä ei sovellettaisi käsiteltäessä sellaista asiaa, joka on pantava vireille haastehakemuksella. Tällainen on muun muassa tilinmoiteasia ja pesänhoitajan korvausvastuuta koskeva asia. Samoin riitautusmenettelyssä noudatettaisiin riita-asioden käsittelystä annettuja säännöksiä (35 a §).

Mainitun lain säännöksiä noudatettaisiin sillä osin kuin konkurssisäännössä ei ole siitä poikkeavia säännöksiä. Konkurssihakemusta ei esimerkiksi voitaisi 1 §:n mukaan esittää suullisesti (vrt. HakL 6 § 3 mom.). Huomioon olisi otettava aina myös konkurssimenettelyn erityispiirteet. Konkurssihakemus olisi asian kiireellisyyden vuoksi otettava aina viivytyksettä käsiteltäväksi, vaikka sanotun lain 8 §:n 1 momentin mukaan enimmäisaika on seitsemän päivää asian vireilletulusta.

Konkurssiasiat käsiteltäisiin kansliassa tai istunnossa (HakL 3 § 1 mom.). Istunnossa asia olisi käsiteltävä aina, kun siinä on kuultava todistajaa tai muuta henkilökohtaisesti (HakL 3 § 2 mom.). Velallisen konkurssihakemus voidaan siten yleensä aina käsitellä ja ratkaista kansliassa. Kansliakäsittelyssä voidaan päättää velallisen kuulemisesta velkojan konkurssihakemuksesta. Jos velallinen ei anna velkojan hakemuksesta häneltä pyydettyä kir-

jallista lausumaa tai velallinen lausumassaan ilmoittaa, ettei hän vastusta hakemusta, voidaan konkurssiin asettamisestakin päättää kansliassa. Myös päätös konkurssituomiosta voidaan antaa kansliassa. Valvontaan ja riitautukseen liittyvistä toimenpiteistä voidaan niin ikään päättää kansliassa.

Istunnossa asiat käsiteltäisiin kokoonpanossa, jossa käräjäoikeuden muodostaa puheenjohtaja yksin (HakL 4 § 1 mom.), tai täysilukuisessa kokoonpanossa (HakL 5 § 1 mom.). Tuomioistuin on täysilukuinen, kun siinä on kolme lainoppinutta jäsentä (oikeudenkäymiskaari 2 luku 3 §). Täysilukuisessa kokoonpanossa on käsiteltävä vain konkurssiin asettamista ja velkojainkokouksen päätöksen moitetta koskevat riitaiset asiat. Nämäkin asiat voidaan käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa, jos asianosaiset sitä pyytävät tai tuomioistuin pitää asiaa selvänä (HakL 5 § 1 mom.). Velkojainkokouksen päätöksen moitetta koskevista asioista ei noudatettaisi hakemusasioden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain 5 §:n 2 momenttia. Konkurssiasia voidaan aina käsitellä täysilukuisessa kokoonpanossa (HakL 4 § 3 mom.).

Hakemusasioden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain 11 §:n 1 momentin (598/93) mukaan tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta viran puolesta, kun velalliselle annetaan tilaisuus antaa kirjallinen lausuma tai hänet kutsutaan istuntoon velkojan konkurssihakemuksen johdosta. Kehotus tai kutsu sekä hakemus annetaan tiedoksi oikeudenkäymiskaaren 11 luvun säännösten mukaisesti. Käytössä on siten vastaanotto- ja saantitodistusta vastaan tapahtuva tiedoksianto ja haastemies-tiedoksianto. Koska pakoilevaa konkurssivelallista varten on edelleen erityissäännös konkurssisäännön 5 §:ssä, ei kehotusta tai kutsua voitane antaa tiedoksi oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 7 §:n mukaisesti sijaistiedoksiantona. Kysymys pakoilevan velallisen asemasta tulee erikseen harkittavaksi konkurssilainsäädännön jatkovalmistelussa.

Hakemusasioden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain 20 §:n mukaan hakemusasian käsittelyssä on soveltuvin osin noudatettava, mitä riita-asian käsittelystä alioikeudessa on voimassa, jollei laissa toisin säädetä. Tämän viittaussäännöksen perusteella konkurssiasioisakin noudatettaisiin soveltuvin osin riita-asian käsittelyä koskevia säännöksiä. Tältä osin viittaussäännös ei aiheuta sinänsä mitään periaat-

teellista muutosta, koska oikeudenkäyntimenettelyä koskevia yleisiä säännöksiä sovelletaan muutenkin siltä osin kuin konkurssisäännössä ei ole toisin säädetty tai konkurssimenettelyn erityisluonteesta ei muuta johdu.

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa on eduskunnassa käsiteltävänä esitys oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevien säännösten muuttamisesta. Uusia oikeudenkäyntikulusäännöksiä sovellettaisiin myös konkurssiasioissa. Ehdotettu oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 2 § merkitsisi sitä, että konkurssiin asettamista koskevassa asiassa asianomaiset saisivat pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan, jollei ole erityistä syytä velvoittaa asianosaista korvaamaan kokonaan tai osaksi vastapuolensa oikeudenkäyntikulut. Tällainen erityinen syy voi olla esimerkiksi se, että velkojan konkurssihakemus on ollut selvästi aiheeton. Riitautusmenettelyssä tulisi sitä vastoin yleensä noudattavaksi 21 luvun 1 §, jonka mukaan hävinnyt asianosainen on velvollinen korvaamaan vastapuolensa oikeudenkäyntikulut.

1 e §. Nykyisen 13 §:n mukaan syyttäjän on kutsuttava velkojainkuulusteluun, jossa hän voi saada tietoja mahdollista rikos- tai liiketoimintaa. Nyt lakiin otettavaksi yleinen säännös siitä, että syyttäjällä on konkurssiasian käsitelystä läsnäolo- ja puheoikeus sekä oikeus tutustua välittömästi oikeudenkäyntiaineistoon. Edellä mainitun oikeuden käyttäminen jää kuskakin tapauksessa syyttäjän harkintaan.

9 §. Konkurssisäännön 9 §:ään sisältyi säännös, jonka mukaan konkurssin katsotaan alkaneen sinä päivänä, jona konkurssia on haettu. Tällä määritelmällä oli merkitystä vain takaisinsaantiaikoja laskettaessa. Sanottu lainkohta kumottiin vuoden 1992 alusta (759/91), koska takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 2 §:ään otettiin vastaavaa tarkoitusta varten säännös määräpäivästä. Mainittu 9 § aiheutti myös sekaannusta siinä, että muissa konkurssisäännön pykälissä konkurssin alkamisella tarkoitetaan velkoja-aloitteisissa konkurseissa eri ajankohtaa kuin 9 §:ssä.

Kun asiasta on käytännössä yhä ilmennyt epätietoisuutta, ehdotetaan kumotun 9 §:n tilalle otettavaksi säännös, jossa konkurssin alkamisajankohta nimenomaisesti määritellään konkurssisäännössä yleensä käytetyssä merkityksessä.

Tuomioistuin tekisi uusien säännösten mukaan konkurssiin asettamisesta päätöksen myös silloin, kun hakijana on velallinen. Kon-

kurssikin alkaisi siitä, kun päätös tehdään eikä hakemuksen tekemisestä. Päätöksen antamisajankohdasta velallinen esimerkiksi menettää omaisuutensa vallintaoikeuden. Takaisinsaannista konkurssipesään annetussa laissa tarkoitettu määräpäivä määräytyisi edelleen sen mukaan, milloin konkurssihakemus on tehty. Yleensä tuomioistuin voi tehdä päätöksen heti kun hakemus on tehty, sillä velallisen hakiessa konkurssia ei tuomioistuin tutki konkurssin edellytyksiä. Hakemuksen puutteellisuus voi kuitenkin aiheuttaa sen, että päätös konkurssiin asettamisesta voidaan hakemuksen täydentämisen vuoksi tehdä vasta myöhemmin.

Kun tuomioistuin päättää konkurssiin asettamisesta, sen tulee 2 momentin mukaan merkitä päätökseen sen antamisen tai julistamisen kellonaika. Näin voidaan tarkoin tietää, mistä ajankohdasta velallinen on menettänyt omaisuutensa vallintaoikeuden.

Pykälän 3 momentin mukaan tuomioistui-
men olisi aina viipymättä ilmoitettava konkurssiin asettamista koskevassa asiassa antamastaan päätöksestä asianosaiselle, joka ei ole ollut läsnä päätöstä annettaessa. Ilmoitusvelvollisuus koskee päätöstä, jolla velallinen on asetettu konkurssiin taikka jolla hakemus on hylätty tai jätetty tutkimatta. Ilmoitus olisi tehtävä tarkoitukseen sopivalla tavalla, mikä tarkoittaa yleensä nopeinta mahdollista tiedoksiantotapaa. Ilmoitus voitaisiin siten tehdä puhelimitse. Tällöin on kuitenkin syytä ilman aiheetonta viivytystä lähettää päätös myös postitse. Ehdotettu säännös syrjäyttäisi hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain 16 §:n 2 momentin säännökset päätöksen antamispäivän ilmoittamisesta asianosaisille.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi lisäksi 4 momentti, jonka mukaan konkurssin alkamisesta tehtävistä ilmoituksista säädetään asetusella.

13 §. Velkojainkuulustelu olisi 1 momentin mukaan pidettävä pääsääntöisesti kuukauden kuluessa konkurssiin asettamisesta. Nykyisessä laissa tämä aika on ollut raastuvanoikeudessa kaksi ja kihlakunnanoikeudessa kolme viikkoa. Suuremmissa konkurssipesissä kuukausikin voi olla liian lyhyt aika pesäluettelon laatimiselle. Sen vuoksi tuomioistuin voisi määrätä velkojainkuulustelun pidettäväksi myöhemminkin, jos pesän laajuus tai laatu sitä edellyttää. Velkojainkuulustelua voidaan lykätä, jos pesäluettelo ei ole valmistunut tai siihen on muita erityisiä syitä.

Velkojainkuulusteluun kutsuttaisiin velallinen ja suurimmat tunnetut velkojat. Velkojen kutsumisesta huolehtisi pesänhoitaja. Tämä on perusteltua sen vuoksi, että pesäluetteloa laadittaessa kyetään parhaiten arvioimaan, ketkä velkojat on kutsuttava velkojainkuulusteluun. Velkoja voi esittää lausumansa esimerkiksi uskotun miehen valinnasta tuomioistuimelle kirjallisestikin. Lausuma olisi otettava huomioon, jos velkojan äänivalta ilmenee lausumasta tai se on muuten tiedossa. Läsnäoloa ei siis välttämättä edellytetä.

Jos tuomioistuin velkojainkuulustelussa katsoo, että kutsu olisi tullut toimittaa laajemmalle velkojapiirille, se voi lykätä asian käsittelyä varatakseen muillekin velkojille tilaisuuden tulla kuulluksi. Velkojen kuuleminen on entistä tärkeämpää siksi, että velkojainkuulustelussa valittavat uskotut miehet jatkavat 62 §:n mukaan tehtäväänsä toimitsijamiehinä valvontapäivän jälkeen. Velallisen kutsumisesta huolehtisi edelleen tuomioistuin.

18 §. Tuomioistuin voi määrätä niskoitteluvan konkurssivelallisen vankeuteen, kunnes hän täyttää velvollisuutensa. Tämä niin sanottu painostusvankeus voi kestää enintään kaksi kuukautta. Sen jälkeen niskoittelua jatkava velallinen on tuomittava konkurssivelallisen niskoittelusta vankeuteen.

Alioikeuden vangitsemispäätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla hovioikeuteen. Käytännössä valitusta ei ehditä ratkaista kahden kuukauden painostusvankeuden aikana. Muutoksenhakuoikeus menettää tällöin merkityksensä.

Eduskunnan oikeusasiamies on eräästä kanteluasiasta antamassaan päätöksessä ilmoittanut pitävänsä tärkeänä, että myös konkurssisäännön 18 §:n nojalla painostusvankeuteen määrätyle turvataan mahdollisuus saada alioikeuden päätös painostusvankeutensa aikana ylemmän tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Pykälää ehdotetaan edellä mainitusta syystä lisättäväksi 2 momentti, jonka mukaan vangittu saisi aina ilman määräaikaakaan kannella 1 momentissa mainitusta vangitsemispäätöksestä. Kantelu olisi käsiteltävä hovioikeudessa kiireellisesti. Päätöksestä ei saisi valittaa. Ehdotus vastaisi pakkokeinolain 1 luvun 27 §:n säännöstä muutoksenhausta vangitsemisasiassa.

19 §. Pykälässä säädetään saatavien valvonasta ja sitä koskevan julkisen haasteen antamisesta. Saatavien valvonta tulisi yksinomaan kirjalliseksi menettelyksi. Sähköisen viestinnän

ja automaattisen tietojenkäsittelyn käyttämisestä yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (594/93) perusteella saatavat voidaan ilmoittaa tuomioistuimelle myös sähköisenä viestinä. Tuomioistuin asettaisi määräpäivän, johon mennessä saatavat olisi ilmoitettava.

Mitä konkurssisäännössä tai muussa laissa säädetään paikalletulopäivästä, koskisi vastavasti mainittua määräpäivää. Esimerkiksi takaisinsaantikanteen vireillepano aika lasketaan paikalletulopäivästä (laki takaisinsaannista konkurssipesään 25 §).

Tuomioistuimen harkinnassa olisi se, kuinka pitkä määräaika valvonnalle varattaisiin. Pykälän 3 momentissa vaadittaisiin kuitenkin, että kuulutus julkisesta haasteesta on julkaistava vähintään kuukausi ennen asetettua määräpäivää. Kuukaudessa velkoja kyyntee yleensä selvittämään saatavan valvomiseksi tarpeelliset seikat ja huolehtimaan saatavan ilmoittamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan tuomioistuin voisi pesänhoitajaa kuultuaan määrätä, että saatavat ilmoitetaan tuomioistuimen asemesta pesänhoitajalle. Näin voitaisiin menetellä silloin, kun tuomioistuin on vakuuttunut siitä, että valvontaan liittyvät tehtävät tulevat huolella hoidetuiksi. Tämä edellyttää sitä, että pesänhoitaja on kokenut ja luotettava sekä että hänellä on kiinteä toimipaikka ja käytössään avustavaa henkilökuntaa. Saatavan ilmoittamisesta pesänhoitajalle olisi soveltuvin osin voimassa, mitä asiakirjan lähettämisestä tuomioistuimelle säädetään. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että saatava voidaan ilmoittaa pesänhoitajalle lähettäjän vastuulla tavallisella kirjeellä sekä myös sähköisenä viestinä, jos pesänhoitajalla on viestin vastaanottamiseen tarvittavat laitteet. Valvontakirjelmä voitaisiin toimittaa myös tuomioistuimelle, vaikka pesänhoitaja huolehtii valvontojen vastaanottamisesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin julkisen haasteen kuuluttamisesta ja kuulutuksen tietosisällöstä. Kuulutus julkaistaisiin virallisessa lehdessä, mutta nykyisen kolmen asemesta vain yhden kerran. Kuulutuksessa mainittaisiin konkurssin alkamispäivän lisäksi muut konkurssimenettelyn keskeiset päivämäärät: tuomioistuimen asettamat määräpäivät saatavien ilmoittamiselle ja riitaututuksille sekä konkurssituomion antamispäivä. Kun konkurssituomion antamispäivä ilmoitetaan etukäteen, sitä ei enää erikseen ilmoiteta velkojille. Velallisen yksilöi-

miseksi ja perintätoimen helpottamiseksi olisi kuulutuksessa mainittava velallisen nimen ja kotipaikan lisäksi velallisen henkilö-, liike- tai yhteisötunnus sekä kaupparekisterinumero. Lisäksi jos velallisen nimi tai kotipaikka on muuttunut konkurssia edeltäneen kahden viimeisen vuoden aikana, on myös nämä entiset nimet ja kotipaikat mainittava.

Pykälän 4 momentin mukaan tuomioistuin voisi määrätä, että kuulutus on julkaistava myös yhdessä tai useammassa päivälehdessä. Tämä voi olla perusteltua erityisesti silloin, kun velkojen joukossa on runsaasti yksityishenkilöitä. Tuomioistuin voi lisäksi erityisen syyn sitä vaatiessa määrätä, että kuulutus on julkaisuttava ulkomailla tarkoitukseen sopivalla tavalla.

20 §. Kuulutuksesta tulisi edelleenkin ilmoittaa kullekin velkojalle erikseen. Ilmoitusten toimittamisesta huolehtisi tuomioistuimen asemesta pesänhoitaja. Ilmoitusten toimittamisesta olisi säännös 111 §:ssä. Pykälän 2 momentin nojalla ilmoitus voitaisiin jättää toimitamatta pienvelkojille, jotka jäävät ilmeisesti ilman jako-osuutta (ks. 105 a §).

23 §. Tuomioistuin voi voimassa olevan 23 §:n nojalla siirtää konkurssiasian lailliseen tuomioistuimeen, jos valitus on tehty siitä, että alioikeus, joka on ottanut konkurssihakemuksen tutkittavakseen, ei ole toimivaltainen käsittelemään hakemusta. Valitusajaksi lasketaan julkisen haasteen ensimmäisestä julkaisemispäivästä. Lainkohdassa säädetään myös siitä, mihin toimenpiteisiin siirtopäätöksen vuoksi on ryhdyttävä.

Oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 29 §:n mukaan ylempällä tuomioistuimella on yleinen valta siirtää väärässä oikeuspaikassa vireillepantu asia toimivaltaiseen tuomioistuimeen, jos alioikeuden päätökseen on haettu muutosta. Asia voidaan siirtää sekä silloin, kun alempi oikeus on ottanut asian tutkittavakseen, että silloin kun asia on jätetty tutkimatta ja ylempi tuomioistuin vahvistaa tämän päätöksen. Oikeudenkäymiskaaren yleisen siirtosäännöksen vuoksi konkurssiasioita koskevaa erityissäännöstä ei voida pitää enää tarpeellisenä.

Pykälään tulisivat säännökset ennen siirtopäätöstä annettujen määräysten voimassaolosta. Uusia säännöksiä sovellettaisiin sekä silloin, kun alioikeus 1 a §:n nojalla siirtää asian toimivaltaiseen tuomioistuimeen että silloin, kun ylempi tuomioistuin oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 29 §:n nojalla siirtää asian toimivaltaiseen alioikeuteen. Kummassakin tapauksessa

alioikeuden ennen siirtopäätöstä antama määräys jäisi voimaan, kunnes se tuomioistuin, jonne asia on siirretty, jatkokäsittelyssä toisin määrää.

24 §. Pykälän 1 momenttiin tulisivat säännökset valvontakirjelmän sisällöstä. Tarkoitus on, että tiedot valvottavasta saatavasta ilmoitettaisiin jonkin verran nykyistä yksilöidymmin. Tämä helpottaa saatavien selvittämistä ja vähentää riitautuksen tarvetta.

Valvontakirjelmässä tulisi ilmoittaa saatavan määrä ja peruste. Saatava voitaisiin ilmoittaa edelleenkin enimmäismääräisenä (3 mom.). Lisäksi tulisi erikseen ilmoittaa vaaditun koron määrä sekä se aika, jolta korkoa vaaditaan. Milloin velkojan saatava perustuu työ-, vuokra- tai muuhun jatkuvaan oikeussuhteeseen, jää valvontakirjelmässä usein erittelemättä se, milta osin saatava on valvontakelpoinen. Tämän viran puolesta huomioon otettavan seikan selvittäminen valvontakirjelmään liitetyistä asiakirjoista on usein työlästä ja aikaa vievää. Siksi lakiehdotuksen mukaan kestovelkasuhteeseen perustuvan saatavan osalta valvontakirjelmästä tulisi käydä ilmi, milta osin saatava kohdistuu konkurssin alkamista edeltävään aikaan.

Jos velkoja vaatii saatavalleen etuoikeutta, tulisi valvontakirjelmästä käydä ilmi, mihin seikkoihin vaatimus perustuu. Säännös koskisi lähinnä yritysikiinnitykseen perustuvia saatavia sekä myös työpalkkasaatavia, joiden etuoikeus poistuu vuoden 1994 jälkeen alkavissa kursseissa. Yritysikiinnityksen osalta tulisi käydä ilmi ainakin se, että saatavan vakuutena on yritysikiinnitys velallisen omaisuuteen. Työpalkkasaatavan osalta valvontakirjelmästä tulee käydä ilmi, että saatava on työsuhteesta johtuva ja kohdistuu konkurssin alkamisvuoteen tai sitä edeltävään vuoteen.

Valvontakirjelmässä tulisi myös mainita velkojan nimi, postiosoite sekä muut yhteystiedot.

Pykälän 2 momentilla lievennetään nykyisiä tiukkoja kielivaatimuksia, jotka voivat aiheuttaa valvonnan tutkimatta jättämisen. Pesänhoitajan olisi 2 momentin mukaan huolehdittava siitä, että muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä laaditun valvontakirjelmän sisältö olisi tarpeellisilta osin käännettävä. Riittää, että valvontakirjelmän sisältö käy tarpeellisin osin ilmi suomeksi tai ruotsiksi 24 a §:ssä tarkoitusta luettelosta. Luetteloon on syytä tehdä tarpeelliset merkinnät kääntämisestä, jotta käännöksen luotettavuudesta voidaan haluttaessa varmistautua. Käännöksestä aiheutuneet

kulut voidaan periä velkojalle tulevasta jako-osuudesta. Jos jako-osuus jäisi ilmeisesti käännöksestä aiheutuvia kuluja pienemmäksi, on kääntämisen tarpeellisuutta erikseen harkittava esimerkiksi tiedustelemalla sitä velkojalta.

Pohjoismaiden kansalaisten oikeudesta käyttää omaa kieltään muussa pohjoismaassa tehdystä sopimuksesta (SopS 11/87) johtuu, että islannin, norjan ja tanskan kielellä laaditun valvontakirjelmän kääntämisestä aiheutuneita kuluja ei voida vähentää velkojan jako-osuudesta, jos hän on pohjoismaan kansalainen, vaan ne on suoritettava julkisista varoista (3 art).

24 a §. Tämän uuden pykälän mukaan pesäinhoitajan olisi laadittava valvotuista saatavista luettelo. Luettelo olisi laadittava silloinkin, kun valvontakirjelmät toimitetaan tuomioistuimelle.

Luetteloon merkitään valvontakirjelmien sekä niiden oikaisujen ja täydennysten perusteella kunkin valvotun saatavan määrä ja sen peruste. Luettelosta tulisi käydä ilmi myös, mitä etuoikeutta saatavalle vaaditaan. Pesäinhoitajan tulisi merkitä luetteloon myös se, onko saatava hänen käsityksensä mukaan velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:ssä tarkoitettu viimesijainen saatava.

Pykälän 1 momentin mukaan pesäinhoitaja voisi toimittaa riitautuksen siten, että hän merkitsee muistutuksensa keskitetysti luetteloon. Tämä olisikin yleensä tarkoituksenmukaista, sillä näin velkojat saavat asiasta näin yhtenäisen kuvan ja voivat omalta osaltaan harkita riitautuksen tarpeellisuutta. Menettely helpottaa myös tuomioistuimen työtä.

Pykälän 2 momentin mukaan luettelo on toimitettava tuomioistuimelle sen antamien ohjeiden mukaisesti vähintään kaksi viikkoa ennen muistutusten tekemiselle asetettua määräpäivää. Tuomioistuin voi antaa ohjeita erityisesti siitä, missä muodossa luettelo on toimitettava. Tämä riippuu puolestaan siitä, miten luetteloa käytetään tuomioistuimessa.

Tuomioistuin voi kehottaa pesäinhoitajaa tekemään luetteloon tarvittavat korjaukset, lisäykset ja muutokset (2 mom.). Tämä voi olla tarpeen silloin, kun luettelossa havaitaan virheitä tai puutteita taikka kun valvontaa oikaistaan luettelon valmistumisen jälkeen tai kun saatava ilmoitetaan jälkivalvontana.

Pykälän 3 momentin mukaan velkojalla on pyynnöstä oikeus saada jäljennös luettelosta. Luettelon tulisi olla velkojien saatavilla viimeistään siitä ajankohdasta, kun se on toimitettu

tuomioistuimelle. Luettelon toimittamisesta voidaan periä kohtuulliset kopio- ja lähetyskulut.

25 §. Pykälän mukaan konkurssissa voidaan valvoa saatava, joka on syntynyt ennen kuin velallinen antoi tuomioistuimelle konkurssihaakemuksen tai tuomioistuin velkojan hakemuksesta teki päätöksen velallisen omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin. Saatavan valvontakelpoisuus määräytyy siis pykälästä ilmenevän konkurssin alkamisajankohdan mukaan. Kun konkurssin alkamisesta tulisi nimenomainen määritelmä 9 §:ään, tätä pykälää tarkistettaisiin vastaavasti niin, että valvontakelpoisia olisivat ennen 9 §:ssä tarkoitettua konkurssin alkamista syntyneet saatavat.

28 §. Pykälän 1 momentin mukaan velkojan on ennen konkurssituomion antamista oikaistava valvontansa, jos hän havaitsee, että hän on ilmoittanut kokonaan tai osaksi perusteetoman saatavan. Käytäntö on se, että velkoja voi oikaista valvonnan myös edukseen, jos virhe on johtunut erehdyksestä tai kysymys on näytön selvittämisestä ja oikaisu tehdään viimeistään esiinhuudossa. Jos saatava on jäänyt kokonaan ilmoittamatta, valvontaa ei voida enää oikaista. Jos velkojalla on ollut laillinen este, hän voi turvautua 30 §:n mukaiseen jälkivalvontaan.

Lakiehdotuksen 24 a §:n 2 momentin mukaan valvonnoista laaditun luettelon on oltava velkojien saatavilla kaksi viikkoa ennen muistutusten tekemiselle varattua määräpäivää. Näin velkojat voivat halutessaan tarkistaa valvontansa ja pykälän 1 momentin mukaan mainittuun määräpäivään mennessä oikaista valvontakirjelmässä olevan selvän virheen tai puutteellisuuden edukseensakin. Oikaisu-ilmoitus tehdään tuomioistuimelle ja jäljennös siitä toimitetaan pesäinhoitajalle. Tuomioistuin ratkaisee, voidaanko oikaisu hyväksyä.

30 §. Jos velkoja ei laillisen esteen vuoksi ole voinut valvoa saatavaansa, hän voi tehdä sen nykyisin vielä esiinhuudossa. Lakiehdotuksen mukaan velkojalla olisi oikeus jälkivalvontaan vielä konkurssituomion antamista edeltävään päivään asti. Jos tuomioistuin katsoo, että velkojalla on ollut laillinen este, tuomioistuimen tulee 35 §:n perusteella asettaa määräpäivä, johon mennessä valvontaa vastaan voidaan tehdä muistutus. Lakiehdotuksen 67 a §:n säännökset pesäinhoitajan tarkastus- ja riitautusvelvollisuudesta koskevat myös jälkivalvontaa. Pesäinhoitajan suorittama tarkastus usein riit-

täneekin. Tarkoituksenmukaista ei ole se, että jälkivalvonnasta ilmoitettaisiin aina velkojille etenkin, jos velkoja on paljon eikä valvottu saatava ole merkittävä. Tuomioistuimen harkinnassa olisikin päättää siitä, onko jälkivalvonnasta tarpeen velkojan kustannuksella julkaista kuulutus tai ilmoittaa siitä erikseen velkojille. Edellä sanottua menettelyä noudatettaisiin soveltuvin osin muissakin jälkivalvontatilanteissa.

31 §. Palkkaturvalain 3 a §:n mukaan konkurssipesän hallintoa hoitamaan määrätyn on viipymättä laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on saman lainkohdan mukaan yhteistyössä palkkaturvaviranomaisen kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Työntekijöille on varattava tilaisuus lausua luetteloon merkityistä saatavista. Konkurssipesä voi asetuksella säädetyin edellytyksin hakea palkkaturvaa työntekijöiden lukuun. Vastaavanlaiset säännökset on myös merimiesten palkkaturvalaissa (927/79).

Kun pesänhoitaja selvittää työsuhteesta johtuvat saatavat ja laatii niistä luettelon, ei näitä saatavia ole tarpeen enää muodollisesti valvoa. Sen vuoksi aiemmin kumotun 31 §:n tilalle otettaisiin säännös siitä, että mainittuun luetteloon otettu saatava on katsottava valvotuksi. Tämä luettelo voidaan liittää 24 a §:ssä tarkoitettuun kaikista valvotuista saatavista laadittavaan luetteloon. Jos työntekijä katsoo, että hänellä on muukin kuin luetteloon merkitty saatava velalliselta, tämä saatava olisi valvottava yleisten säännösten mukaisesti.

35 §. Pykälässä säädetään muistutuksen tekemisestä valvontaa vastaan eli riitauttamisesta. Ehdotus poikkeaisi nykyisestä laista siten, että riitautukset tulisi esittää aina kirjallisesti. Esiinhuutoilaisuutta ei järjestettäisi. Tuomioistuin asettaisi julkisen haasteen antaessaan määräpäivän, johon mennessä muistutukset olisi viimeistään esitettävä. Myös riitautukseen oikeutettujen piiri laajenisi. Pykälässä viitataan 67 a §:ään, jonka mukaan pesänhoitaja on velvollinen tekemään muistutuksen, jos hän havaitsee siihen aihetta. Riitautusoikeus olisi edelleen myös velkojalla ja velallisella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, mitä seikkoja muistutuskirjelmässä olisi mainittava. Säännös vastaa läheisesti oikeudenkäymiskaaren 5 luvun säännöksiä haastehakemuksen ja vastaajan vastauksen sisällöstä. Tarkoitus on, että tuomioistuin ja asianosaiset saisivat

valvonta- ja riitautuskirjelmien perusteella selkeän käsityksen siitä, miltä osin valvonta on riittävä sekä mitä seikkoja asiassa aiotaan näyttää toteen ja mitä näyttöä tullaan esittämään.

35 a §. Jos saatava riitautetaan, tuomioistuin osoittaa voimassa olevan lainsäädännön perusteella sen asianosaisen, jolla on asiassa todistustaakka, nostamaan erillisen oikeudenkäynnin riitautuksen vastapuolta kohtaan. Vaatimus on kuitenkin ratkaistava konkurssimenettelyn yhteydessä, jos asia on näytön puolesta selvä. Erillisten vahvistusoikeudenkäyntien tarkoitus on mahdollistaa riitakysymysten ratkaiseminen ilman, että konkurssimenettelyn loppuunsaattaminen sen takia viivästyy. Milloin riita valvotusta saatavasta on ennestään vireillä, ratkaisu jää eri oikeudenkäynnin varaan.

Ehdotuksen mukaan riitautettujen valvontojen käsittelyä *jatketaan* pääsäännön mukaan konkurssituomioistuimessa noudattaen soveltuvin osin, mitä riita-asian käsittelystä säädetään. Riitautettuja valvontoja ei siten enää siirretä erilliseen oikeudenkäyntiin, vaan kaikki riitautukset käsitellään loppuun yhtäjaksoisesti samassa tuomioistuimessa 2 momentissa mainittuin poikkeuksin.

Riitautusmenettely jatkuu oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 15 §:n mukaisesti istunnossa, johon tuomioistuin kutsuu riitautuksen osapuolet. Tuomioistuin voi kehottaa asianosaista ennen istuntoa toimittamaan tuomioistuimeen kirjallisen lausuman, jos tuomioistuin katsoo siihen olevan aihetta (oikeudenkäymiskaaren 5 luku 15 § 2 momentti).

Riitautusmenettelyn asianosaisia ovat valvojavelkoja ja riitauttaja, siis velallinen, velkoja tai pesänhoitajan edustama konkurssipesä. Konkurssipesä tulisi asianosaiseksi vain riitautuksensa perusteella.

Riitautusmenettelyssä tulevat soveltuvin osin noudatettaviksi valmistelua koskevat oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 17 — 29 §:n säännökset sekä 6 luvun säännökset pääkäsittelystä. Asianosaisten poissaolon vaikutuksesta tulisi oikeudenkäymiskaarta täydentävä erityissäännös 35 b §:ään. Se, missä järjestyksessä vaatimukset ja todisteet esitetään, määräytyisi lähtökohtaisesti sen mukaan, kenellä asianosaisista on todistustaakka riitautuksen kohteesta. Valmistelussa voi todistustaakkakysymys tulla erikseenkin selvitettäväksi.

Pykälän 2 momentissa mainitaan ne tapaukset, joissa edellä sanottua menettelyä ei nouda-

teta, vaan joissa asia ratkaistaan konkurssituomiossa tai erillisessä menettelyssä.

Esillä oleva pykälä koskee vain niitä tapauksia, joissa valvonta on riitautettu. Jos tuomioistuimen mielestä sellaisen valvontaa koskevan seikan ratkaiseminen, jota ei ole riitautettu, mutta joka on otettava viran puolesta huomioon, vaatii lisäselvitystä, se voi pyytää asianosaiselta kirjallisen lausuman tai tarvittaessa toimittaa asiassa valmistelun sekä pääkäsittelyn (1 d § sekä hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettu laki 20 §).

35 b §. Pykälässä säädettäisiin siitä, mikä vaikutus riitautusmenettelyssä on asianosaisen poissaololla tai laiminlyönnillä antaa kirjallinen lausuma. Jos riitauttaja on jäänyt pois istunnosta tai laiminlyönyt antaa häneltä pyydetyn kirjallisen lausuman, katsotaan riitautus peruutetuksi. Konkurssisäännön 97 §:stä ilmenevän periaatteen mukaan saatava katsotaan tällöin hyväksytyksi ja tuomioistuin ratkaisee asian tämän mukaisesti tuomiolla. Jos riitauttaja on useampia, ja heistä vain yksi on jäänyt pois, tutkitaan asia tällöin tietenkin muiden riitautusten perusteella. Jos riitautus koskee sellaista seikkaa, joka tuomioistuimen on otettava viran puolesta huomioon, valvonta voidaan tutkia riitauttajan poissaolosta huolimatta.

Jos valvoja yksin on jäänyt pois tai on laiminlyönyt antaa kirjallisen lausuman, valvonta hylätään siltä osin kuin se ei ole selvästi perusteltu. Valvonta tulee hyväksyä esimerkiksi kun valvoja on valvonnan yhteydessä esittänyt täydellisen selvityksen saatavastaan eikä riitauttaja ole tuonut mitään vastaselvitystä.

Riitautusmenettelyssä ei annettaisi asianosaisen poissaolon tai laiminlyönnin vuoksi yksipuolista tuomiota, vaan asia ratkaistaisiin tuomiolla. Istunnosta pois jäänyt tai kirjallisen lausuman antamisen laiminlyönyt asianosainen ei voisi siis hakea takaisinsaantia.

60 §. Kutsu velkojainkokoukseen olisi julkaistava kolmen sijasta vain yhden kerran virallisessa lehdessä ja päivälehdessä.

62 §. Konkurssisäännön pesänhoitajajärjestelmä on kolmiportainen. Kun velallisen omaisuus luovutetaan konkurssiin, tuomioistuin määrää *väliaikaisen pesänhoitajan*, jonka toimikausi päättyy, kun konkurssipesän hoito luovutetaan uskotuille miehille taikka kun konkurssi raukeaa tai peruuntuu. Velkojainkuulustelussa tuomioistuin valitsee yhden tai useamman, yleensä suurimpien velkojien kannatta-

man henkilön *uskottuna miehenä* hoitamaan pesää. Uskotun miehen toimikausi kestää paikalletulopäivään asti eli käytännössä kahdesta neljään kuukauteen. Paikalletulopäivänä tuomioistuin määrää velkojen esityksestä yhden tai useamman *toimitsijamiehen* hoitamaan pesää.

Käytännössä uskotut miehet jatkavat säännönmukaisesti tuomioistuimen määräyksestä toimitsijamiehinä. Uskotut miehet ovat toimikautenaan jo perehtyneen pesään, joten uuden henkilön vaihtaminen heidän tilalleen olisi yleensä epätarkoituksenmukaista. Konkurssilainsäädännön jatkovalmistelussa pesän hallintojärjestelmä tulee kokonaisuudessaan uudistettavaksi. Tässä vaiheessa ehdotetaan, että uskotut miehet olisivat ilman eri määräystä toimitsijamiehiä paikalletulopäivän jälkeen. Näin pesänhoitajajärjestelmä tulisi kaksiporaiseksi, vaikka entiset nimitykset säilyisivät lais-
sa.

Jos tuomioistuin on 52 §:n nojalla määrännyt henkilön valvomaan uskottujen miesten hallintoa, jatkuisi hänenkin toimikautensa myös ilman eri määräystä paikalletulopäivän jälkeen.

Uskotun miehen tilitysvelvollisuutta koskeva 65 § ehdotetaan kumottavaksi. Pykälässä tarkoitettua tilitystä ei käytännössä anneta uskotujen miesten hallintoajalta, kun uskotut miehet ovat yleensä jatkaneet toimitsijamiehinä. Samoin 63 §, joka koskee velkojan oikeutta kieltäytyä uskotun miehen tai toimitsijamiehen tehtävästä, ehdotetaan tässä yhteydessä tarpeettomana kumottavaksi.

67 a §. Pykälässä säädettäisiin saatavien tutkimiseen ja riitauttamiseen liittyvistä pesänhoitajan tehtävistä. Merkittävänä epäkohtana konkurssilainsäädännössämme on pidetty sitä, että pesänhoitajalla ei ole itsenäistä muistutuskenteko-oikeutta, vaikka hänellä pesän tilaan perehtyneenä on parhaat edellytykset arvioida valvontojen aiheellisuus. Pesänhoitaja voi tehdä muistutuksen ainoastaan takaisinsaantiperusteella (laki takaisinsaannista konkurssipesään 23 §). Käytännössä menetellään usein niin, että pesänhoitaja ilmoittaa havainnoistaan jollekin velkojalle, joka suorittaa riitautuksen.

Pesänhoitajan tehtäviä ja toimivaltaa ehdotetaankin tässä suhteessa laajennettavaksi. Pesänhoitajan tehtäväksi tulisi valvontojen tarkastaminen. Hänen tulisi siten järjestelmällisesti käydä läpi valvontakirjelmät ja niihin liitetyt asiakirjatkin tarpeellisessa laajuudessa. Sitä edellyttää myös 24 a §:ssä tarkoitettun luettelon

tekeminen. Tarkastuksen taso määräytyy pesänhoitajan yleisen huolellisuusvelvoitteen mukaisesti. Tarkastuksen kohdentamisessa on tietenkin syytä kiinnittää huomiota kustannus- ja hyötynäkökohtiin. Jos pesänhoitaja havaitsee, että saatava tai sille vaadittu etuoikeus on perusteeton, hänen on tehtävä siitä muistutus. Jos valvontakirjelmässä on selvä virhe tai puute, pesänhoitaja voi ilmoittaa siitä velkojalle oikaisua varten tai tehdä siitä merkinnän 24 a §:ssä tarkoitettuun luetteloon. Pesänhoitajan tulee välttää aiheettomia muistutuksia, sillä ne voivat aiheuttaa pesälle oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuuden.

Pykälän 2 momenttiin tulisi viittaussäännös 24 a §:ään ja 3 momenttiin viittaussäännös 31 §:n perusteluissa käsiteltyihin palkkaturvasäännöksiin.

83 §. Velkojainkokouksen päätöstä voidaan moittia muun muassa sillä perusteella, että päätös on 83 §:n c kohdassa mainitun pykälän vastainen. Tätä c kohtaa täydennettäisiin selvyyden vuoksi niin, että siinä mainittaisiin myös konkurssisäännön 71 a ja 71 b § (1585/92). Näissä pykälissä on erityissäännökset siitä, miten konkurssipesään kuuluvan omaisuuden luovuttamisesta päätetään.

84 §. Pykälä koskee sitä, miten velkojainkokouksen päätöstä moititaan. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi moiteajan osalta, sillä nykyisen lain mukaan moiteaika on erilainen raastuvanoikeudessa ja kihlakunnanoikeudessa. Ehdotuksen mukaan moiteasia olisi pantava vireille 30 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä tai, jos kutsua kokoukseen ei ole laillisesti toimitettu, siitä, kun kokouksesta pois jääneen moittijan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon.

Ehdotuksen 1 d §:stä ilmenee, että velkojainkokouksen päätöksen moitetta koskevassa menettelyssä noudatetaan hakemusasioiden käsitelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain säännöksiä.

85 §. Pykälässä ilmaistaan se periaate, että velallinen ei vapaudu velkavastuustaan konkurssin jälkeen. Saatavansa konkurssissa valvonut velkoja voi siten vaatia sen osan saatavastaan, jolle ei kerry suoritusta konkurssissa, velalliselta tälle konkurssimenettelyn jälkeen tulevasta omaisuudesta. Velkoja, joka ei ole lainkaan ilmoittanut saatavansa konkurssissa, voi niin ikään vaatia velalliselta suoritusta hänen uudesta omaisuudestaan. Edellä sanottu periaate ilmaistaisiin laissa siten, että velallinen

vastaa ennen konkurssin alkua syntyneestä saatavasta myös sillä omaisuudella, jonka hän myöhemmin saa. Velkojat voivat edelleenkin konkurssissa luopua osasta saatavaa tai antaa muita helpotuksia. Tällainen myönnytys ei toisin kuin nyt sitoisi poissaolevia velkoja.

Pykälän 1 momenttiin lisättiin takaisinsaantiuudistuksen yhteydessä säännös, joka koskee takaisinsaantivaatimuksen johdosta annetun ratkaisun sitovuutta konkurssin ulkopuolella. Tämä erityissäännös ei ole enää tarpeen, koska 96 §:n mukaan yleinen periaate tulisi olemaan se, että konkurssissa annetun ratkaisun vaikutus rajoittuisi vain konkurssiin.

Pykälän 2 momentin säännökset ulosottolain säännösten soveltamisesta konkurssissa valvottuihin saataviin konkurssin päätyttyä poistetaisiin vanhentuneina ja tarpeettomina.

94 §. Velkojien maksuvaatimuksista annettaisiin edelleenkin tuomio (konkurssituomio), johon varsinainen konkurssimenettely tuomioistuimessa päättyy. Esitys ei aiheuttaisi olennaista muutosta tuomion sisältöön. Myöskin konkurssituomion keskeiset oikeusvaikutukset jäisivät ennalleen lukuunottamatta sitä, että konkurssituomiolla ei olisi enää sitovaa vaikutusta konkurssin ulkopuolella.

Pykälän 1 momentin mukaan tuomio olisi annettava kahden kuukauden kuluessa muistutuksen tekemiselle varatun määräajan päättymisestä. Nykyisen lain mukaan konkurssituomio on annettava kahdessa kuukaudessa esiinhuutojen päättymisestä. Konkurssituomion antamisajankohta määrättäisiin nyt ennalta samassa yhteydessä, kun tuomioistuin asettaa määräpäivän saamisten ilmoittamiselle ja muistutusten tekemiselle. Konkurssituomion antamisajankohta mainittaisiin kuulutuksessa, joka julkaistaan virallisessa lehdessä ja josta toimitetaan ilmoitus velkojille. Muuten tuomion antamispäivää ei erikseen ilmoitettaisi.

Niiden saatavien osalta, joiden käsittely jatkuu 35 a §:ssä tarkoitettussa tai erillisessä menettelyssä, velkojan oikeus maksuun määrättäisiin sen suuruiseksi kuin siitä erikseen päätetään. Menettely olisi siis tältä osin samanlainen kuin nykyisin. Jos 35 a §:ssä tarkoitettussa riitautusmenettelyssä ratkaisu on esimerkiksi asianosaisen poissaolon vuoksi annettu jo ennen konkurssituomiota, tulisi tällöin konkurssituomiossa vastaavasti viitata asiassa jo annettuun tuomioon.

96 §. Jos konkurssissa valvottu saatava tutkitaan konkurssissa, tulee saatavan peruste ja

määrä sitovasti ratkaistuksi velalliseen ja velkojaan nähden. Saatavaa koskevaa vaatimusta ei voida myöhemmin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi. Konkurssituomion perusteella voidaan periä suoritusta myös velallisen uudesta varallisuudesta. Tällä täytäntöönpanovaikutuksella on käytännön merkitystä lähinnä vain yksityisten elinkeinonharjoittajien osalta. Konkurssivelallisista suurin osa on osakeyhtiöitä ja muita yhteisöjä, jotka purkautuvat säännönmukaisesti konkurssin myötä. Niille ei myöskään yleensä enää kerry uutta omaisuutta, josta suoritusta konkurssituomion perusteella voitaisiin vaatia.

Konkurssituomion konkurssin ulkopuolista sitovaa vaikutusta on pidetty konkurssisäännössämme vanhanaikaisena ja kansainvälisesti erikoisena piirteenä. Sen on katsottu soveltuvan huonosti konkurssiin, jonka tulee olla nopeata, joustavaa ja pakosta summaaristakin menettelyä. Järkevää ei ole se, että konkurssin yhteydessä joudutaan pitkällisiin ja kalliisiin riitautusoikeudenkäynteihin, jos ratkaisun merkitys konkurssissa on vähäinen. Eri yhteyksissä onkin esitetty, että konkurssissa valvotusta saatavasta annetun ratkaisun merkitys tulisi rajoittaa vain konkurssiin.

Ehdotuksen mukaan konkurssissa annettu ratkaisu konkurssisaatavasta merkitsisi kannanottoa vain siitä, mikä oikeus velkojalla on saada maksu konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta. Konkurssituomiota ei voitaisi enää käyttää täytäntöönpanoperusteena vaadittaessa velalliselta suoritusta uudesta omaisuudesta. Velkoja voi konkurssituomion estämättä nostaa erillisen oikeudenkäynnin velallista vastaan. Myöskin riitautusmenettelyssä annetun ratkaisun oikeusvoima rajoittuisi konkurssipesään kuuluvaan omaisuuteen. Näin on sekä silloin, kun riitauttajana on konkurssipesä tai kilpaileva velkoja että myös silloin, kun riitauttajana on yksin velallinen. Tällöinkin jutussa annettu ratkaisu koskee vain velkojan oikeutta saada saatavalleen suoritusta konkursipesään kuuluvasta omaisuudesta. Tällaisella ratkaisulla on kuitenkin todistusvaikutus mahdollisessa myöhemmässä oikeudenkäynnissä.

Velkoja voi myös riitautusmenettelyn yhteydessä nostaa kanteen velallista vastaan ja vaatia siinä suoritustuomiota. Tällainen kanne voidaan oikeudenkäymiskaaren 18 luvun säännösten perusteella käsitellä samassa oikeudenkäynnissä. Jos kanne on ennestään vireillä, määräytyy jutussa annetun ratkaisun oikeus-

voima sen mukaan, onko velallinen siinä asianosaisena ja vaatiiko velkoja myös velallisen maksuvelvollisuuden vahvistamista.

111 §. Ehdotuksen mukaan ilmoitukset velkojille voitaisiin toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. Pykälä tulisi sovellettavaksi lähinnä velkojainkuulustelusta, julkisen haasteen antamisesta sekä velkojainkokouksen koollekutsumisesta tehtäviin ilmoituksiin. Saantitodistusmenettelyn tai kirjatun kirjeen käyttäminen ei siis olisi välttämätöntä. Jos halutaan varmistautua siitä, että vastaanottaja saa ilmoituksen tiedoksi, tulisi käyttää todisteellista tiedoksiantotapaa. Tuomioistuimen antamien kutsujen ja kehotusten tiedoksiantamiseen sovellettaisiin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain ja oikeudenkäymiskaaren 11 luvun säännöksiä.

Pykälässä nyt olevat säännökset välikäräjien pitämisestä poistetaan vanhentuneina.

Voimaantulosäännös. Ehdotetut säännökset tulisivat voimaan samanaikaisesti alioikeusmenettelyä koskevan uudistuksen kanssa eli 1 päivänä joulukuuta 1993.

Pääsääntö olisi, että uusia säännöksiä sovelletaan heti lain tultua voimaan. Niinpä esimerkiksi tuomioistuimen kokoonpanoa koskevat säännökset tulisivat noudatettaviksi 1 päivästä joulukuuta 1993 alkaen.

Pykälän 2 — 5 momenttiin on otettu poikkeukset ja tarkennukset edellä mainitusta pääsäännöstä. Pykälän 2 momentissa olisi selvyys vuoksi säännös siitä, että jos asia on pantu vireille ennen tämän lain voimaantuloa toimivaltaisessa tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin olisi toimivaltainen käsittelemään asian loppuun uusien säännösten estämättä.

Pykälän 3 momentin mukaan aikaisemman lain säännöksiä saatavien valvonnasta, riitautamisesta, riitautusten tutkimisesta, konkurssituomion sitovuudesta sekä uskotun miehen ja valvojan toimikauden jatkumisesta sekä pesähoitajan tehtävistä sovelletaan, jos julkinen haaste on annettu ennen tämän lain voimaantuloa. Jos paikalletulopäivä on tällöin vasta lain voimaantulon jälkeen, pidetään tällöin vain yksi esiinhuuto neljän viikon perästä paikalletulopäivästä.

Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan aikaisemman lain velkojainkokouksen päätöksen moitetta koskevia 84 §:n säännöksiä sovelletaan, jos moiteaika on päättynyt ennen tämän lain voimaantuloa.

Kumottavaksi ehdotetun 11 §:n säännöksiä konkurssin alkamisen vaikutuksesta lainhaakuun sovellettaisiin, jos lainhakuasiassa on annettu päätös tai lainhakua koskeva hakemus on toimitettu ulosotonhaltijalle ennen tämän lain voimaantuloa. Säännösehdotus merkitsee sitä, että jos lainhakua on haettu lääninhallitukselta ennen 1 päivää joulukuuta 1993, lääninhallituksen on siirrettävä asia konkurssituomioistuimeen, jollei velkoja luovu vaatimasta suoritusta konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta. Maistraatista asia siirtyy siihen käräjäoikeuteen, jonka tuomiopiirissä maistraatti sijaitsi (laki alioikeuksien siirtymäsäännöksistä, 591/93, 6 §).

1.2. Laki hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Konkurssisääntöön lisättäväksi ehdotetun 1 d §:n mukaan hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettua lakia sovellettaisiin pääsääntöisesti myös konkurssiasioihin. Siksi esillä olevan lain 1 §:n 2 momentissa olevaa luetteloa niistä hakemusasioista, joihin lakia ei sovelleta, tulisi tarkistaa. Luettelosta poistettaisiin maininta konkurssiasioista sekä myös maksamismääräysasioista. Momenttiin lisättäisiin vastaavasti uusi virke, jossa todettaisiin, että konkurssiasioihin lakia sovelletaan siltä osin kuin niin erikseen säädetään.

1.3. Laki yrityksen saneerauksesta annetun lain 67 §:n muuttamisesta

Lain 67 §:n 1 momentissa on luettelo saneerausmenettelyä koskevia asioita käsittelevistä alioikeuksista. Luetteloa tarkistettaisiin siten, että tuomioistuinten nimet muutettaisiin 1 päivänä joulukuuta 1993 voimaan tulevan lainsäädännön mukaisiksi.

Pykälän 2 momentissa on säännökset saneerausmenettelyä koskevien asioiden oikeuspaikasta. Toimivaltainen on se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä on velallisen yleinen oikeuspaikka. Yhteisön osalta toimivaltainen on siten se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä yhteisöllä on rekisteriin merkitty kotipaikka. Samoilla perusteilla kuin konkurssin osalta tulisi myös

saneerausmenettelyä koskevissa asioissa oikeuspaikan määräytyä sen mukaan, missä yrityksen hallintoa pääasiassa hoidetaan. Momentin oikeuspaikkasäännöksiä ehdotetaan muutettaviksi tämän mukaisesti. Erona konkurssiasioihin olisi se, että oikeuspaikka määräytyisi hallinnon sijaintipaikan mukaan kaikkien yritysten, ei pelkästään yhteisöjen osalta. Yrityssaneerausasioissa ei ole syytä tehdä eroa tässä suhteessa yksityisen elinkeinonharjoittajan ja yhteisöjen kesken. Toiseksi momenttiin ei ehdoteta erityistä oikeuspaikkasäännöstä sen varalta, että yrityksen hallinnolle ei ole osoitettavissa sijaintipaikkaa Suomessa. Tällöin ei hakemuksen tutkimisellekaan voi olla edellytyksiä.

Pykälään 2 momenttiin lisättiin 1 päivänä heinäkuuta 1993 voimaan tulleella lailla konsernitilanteita koskeva oikeuspaikkasäännös, joka vastaa konkurssisääntöön lisättäväksi ehdotettua 1 a §:n 2 momenttia. Esillä oleva 2 momentti eroaa mainitusta säännösehdotuksesta vain siinä, että jos emoyhtiön saneerausmenettely on jo vireillä, tulee tytäryhtiön saneerausmenettelyä koskeva asia aina käsitellä samassa tuomioistuimessa. Konkurssitilanteessa vastaava sääntely ei olisi yhtä ehdoton, koska kaikissa tapauksissa samanlaista asioiden keskitämisen tarvetta ei ole.

Lain 24 §:stä ilmenee, että saneeraushakemus voidaan tehdä vielä ennen kuin tuomioistuin on päättänyt konkurssiin asettamisesta. Saneeraushakemus on tehtävä siinä asiassa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, joka voi olla eri tuomioistuin kuin konkurssituomioistuin. Lain 69 §:n säännös siitä, että saneeraushakemus voidaan tehdä myös konkurssihakemusta istunnossa käsiteltäessä, koskee vain sitä tilannetta, että kummassakin asiassa sama tuomioistuin on toimivaltainen. Tarkoituksenmukaista on, että saneeraushakemus voitaisiin jättää 24 §:stä ilmenevin vaikutuksin konkurssituomioistuimelle silloinkin, kun se ei ole saneerausasiassa toimivaltainen. Siksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että puheena olevassa tapauksessa konkurssituomioistuimen on hakijan pyynnöstä siirrettävä saneeraushakemus toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

Jos saneeraushakemus on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään asia voimaantulosäännöksen mukaan aikaisemman lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Konkurssimenettelyyn ehdotettujen muutosten vuoksi on tarkistettava tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettua asetusta (774/93). Konkurssin alkamisesta tehtävistä ilmoituksista säädettäisiin asetuksella (konkurssisääntö 8 § 4 mom.). Asetusluonnoksia ei ole liitetty tähän esitykseen.

3. Voimaantulo

Esityksen mukaan ehdotetut lait tulisivat voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993 samanaikaisesti alioikeusuudistusta koskevan lainsäädännön kanssa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

konkurssisäännön muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun konkurssisäännön 8, 11, 40, 44, 63 ja 65 §, sellaisina kuin niistä ovat 11 ja 40 § 3 päivänä joulukuuta 1895 annetussa laissa, *muutetaan* 1 §, 13 §:n 1 momentti, 19, 20 ja 23 §, 24 §:n 1 ja 2 momentti, 25 §, 28 §:n 1 momentti, 30 ja 35 §, 60 §:n 1 momentti, 62 §, 83 §:n c kohta sekä 84 §:n 1 momentti, 85, 94, 96 ja 111 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 momentti 5 päivänä helmikuuta 1965 annetussa laissa (47/65), 19 § 19 päivänä maaliskuuta 1954 annetussa laissa (128/54), 20 § 5 päivänä helmikuuta 1926 annetussa laissa (27/26), 24 §:n 1 ja 2 momentti mainitussa 3 päivänä joulukuuta 1895 annetussa laissa, 25 § ja 28 §:n 1 momentti 7 päivänä toukokuuta 1965 annetussa laissa (246/65), 62 § 31 päivänä tammikuuta 1935 annetussa laissa (62/35), 85 § muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1929 ja 26 päivänä huhtikuuta 1991 annetuilla laeilla (242/29 ja 759/91) ja 111 § 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetussa laissa (460/70); sekä

lisätään lakiin uusi 1 a—1 e §, mainitulla 26 päivänä huhtikuuta 1991 annetulla lailla kumotun 9 §:n tilalle uusi 9 §, 18 §:ään, sellaisena kuin se on 24 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (820/90), uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 24 a §, mainitulla 3 päivänä joulukuuta 1895 annetulla lailla kumotun 31 §:n tilalle uusi 31 § sekä lakiin uusi 35 a, 35 b ja 67 a § seuraavasti:

1 §

Konkurssiin asettamista koskeva asia pannaan vireille kirjallisella hakemuksella, jonka voi tehdä velallinen tai velkoja.

1 a §

Konkurssiin asettamista koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä on velallisen yleinen oikeuspaikka. Yhteisöä tai säätiötä koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä yhteisön tai säätiön hallintoa Suomessa pääasiallisesti hoidetaan. Jos tämän nojalla ei ole toimivaltaista tuomioistuinta, asian käsittelee se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä velallisen toimintaa on pääasias-

sa harjoitettu taikka velallisella on omaisuutta taikka jossa asian käsittely olosuhteet huomioon ottaen muuten on tarkoituksenmukaisia.

Konserniin kuuluvan tytäryhtiön konkurssia koskevan asian käsittelee 1 momentissa säädetystä poiketen se tuomioistuin, jossa emoyhtiön konkurssiasia on vireillä, jollei emoyhtiön velkojapiiri ja hallinnon erillisuus sekä muut seikat huomioon ottaen ole tarkoituksenmukaista, että asia käsitellään 1 momentissa tarkoitettussa tuomioistuimessa. Jos emoyhtiön konkurssiasia tulee vireille myöhemmin, voi tytäryhtiön konkurssiasiaa käsittelevä tuomioistuin pesänhoitajaa kuultuaan siirtää asian

siihen tuomioistuimeen, jossa emoyhtiötä koskeva asia on vireillä. Päätökseen, jolla asia on siirretty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Saneerausmenettelyn aikana tehtävän konkurssihakemuksen käsittelemisestä säädetään yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/93).

1 b §

Konkurssihakemuksessa on ilmoitettava, millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen, jos toimivalta ei muutoin ilmene hakemuksesta tai siihen liitetyistä asiakirjoista.

1 c §

Jos tuomioistuin katsoo, että se ei ole konkurssiin asettamista koskevassa asiassa toimivaltainen, sen on hakijan pyynnöstä siirrettävä asia toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

Jos tuomioistuin, johon asia on 1 momentin nojalla siirretty, katsoo, että se ei ole asiassa toimivaltainen, sen on jätettävä asia tutkimatta.

Päätökseen, jolla asia on 1 momentin nojalla siirretty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

1 d §

Konkurssiasian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain (307/86) säännöksiä, jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu. Mainitun lain 5 §:n 1 momenttia sovelletaan kuitenkin vain konkurssiin asettamista sekä velkojainkokouksen päätöksen moittimisesta koskevassa asiassa.

Asiassa, joka on pantava vireille haastehakemuksella, noudatetaan riita-asian käsittelyä koskevia säännöksiä.

1 e §

Syyttäjällä on oikeus olla virkansa puolesta läsnä konkurssiasian käsittelyssä, esittää siinä kysymyksiä ja tutustua oikeudenkäyntiaineistoon.

9 §

Konkurssi katsotaan alkaneeksi, kun tuomioistuin velallisen tai velkojan hakemuksesta päättää konkurssiin asettamisesta.

Päätökseen tulee merkitä sen antamisen tai julistamisen kellonaika.

Tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava tarkoitukseen soveltuvalla tavalla konkurssiin

asettamista koskevassa asiassa antamastaan päätöksestä asianosaiselle, joka ei ole ollut läsnä päätöstä annettaessa.

Konkurssin alkamisesta tehtävistä ilmoituksista säädetään asetuksella.

13 §

Kun velallinen asetetaan konkurssiin, tuomioistuin määrää samalla ajankohdan velkojainkuulustelulle. Velkojainkuulustelu on pidettävä kuukauden kuluessa konkurssin alkamisesta. Jos konkurssipesän laatu tai laajuus sitä edellyttää, voidaan kuulustelu määrätä pidettäväksi myöhemmänäkin ajankohtana. Velkojainkuulusteluun kutsutaan velallinen ja suurimpien saatavien velkojat. Velkoja voi esittää lausumansa velkojainkuulustelussa käsiteltävistä asioista myös kirjallisesti. Kutsun velkojille toimittaa pesänhoitaja. Kuulustelussa tulee olla käsillä velallisen varoista ja veloista laadittu luettelo. Jos luettelo ei ole valmistunut velkojainkuulusteluun mennessä tai siihen on muuten erityisiä syitä, velkojainkuulustelua voidaan lykätä.

18 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vangitsemista koskevasta päätöksestä ei saa valittaa. Vangittu saa kuitenkin ilman määräaikaa kantella päätöksestä. Kantelu on käsiteltävä kiireellisenä.

19 §

Kun velkojainkuulustelu on toimitettu, tuomioistuimen tulee julkisella haasteella kutsua velkojat ilmoittamaan tuomioistuimen asettamaan määräpäivään mennessä kirjallisesti saatavansa tuomioistuimelle (*valvontakirjelmä*). Haasteessa on mainittava, että jos velkoja laiminlyö valvoa saatavansa siten kuin tässä laissa säädetään, hän menettää oikeutensa saada maksun konkurssipesän varoista. Mitä tässä tai muussa laissa säädetään paikalletulopäivästä, koskee mainittua määräpäivää.

Tuomioistuin voi pesänhoitajaa kuultuaan määrätä, että saatavat ilmoitetaan tuomioistuimen asemesta pesänhoitajalle. Valvontakirjelmä voidaan tämän estämättä toimittaa myös tuomioistuimelle. Saatavan ilmoittamisesta pesänhoitajalle on soveltuvin osin voimassa, mitä asiakirjan lähettämisestä tuomioistuimelle säädetään.

Tuomioistuimen on viipymättä ja vähintään

kuukausi ennen määräpäivää julkaistava kuulutus julkisesta haasteesta virallisessa lehdessä. Kuulutuksessa on lisäksi mainittava konkurssin alkamispäivä, 35 §:ssä tarkoitettu määräpäivä valvontojen riittauttamiselle sekä konkurssituomion antamisajankohta, velallisen nimi ja kotipaikka, sekä henkilö-, liike- tai yhteisötunnus ja kaupparekisterinumero. Jos velallisen nimi tai kotipaikka on muuttunut kahden konkurssin alkamista edeltäneen vuoden aikana, on myös nämä entiset nimet ja kotipaikat mainittava. Kuulutuksessa on ilmoitettava myös pesänhoitajan nimi, osoite ja muut yhteystiedot.

Tuomioistuimien voi lisäksi määrätä, että pesänhoitajan on julkaistava kuulutus yhdessä tai useammassa päivälehdessä. Jos on erityistä aihetta, tuomioistuimien voi myös määrätä, että pesänhoitajan on julkaistava kuulutus ulkomailla tarkoitukseen sopivalla tavalla.

20 §

Pesänhoitajan on toimitettava 19 §:ssä tarkoitettu kuulutus ilmoitus velkojille.

Velkojille, jotka ilmeisesti eivät tule saamaan jako-osuutta pesästä, voidaan ilmoitus jättää toimittamatta.

23 §

Jos tuomioistuin siirtää konkurssiasian 1 a §:n 2 momentin perusteella toiseen tuomioistuimeen, pysyvät sen tuomioistuimen määräykset voimassa, josta asia siirretään, kunnes asian jatkokäsittelyssä toisin määrätään. Sama on voimassa, kun ylempi tuomioistuin oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 29 §:n nojalla siirtää asian toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

24 §

Valvontakirjelmässä on ilmoitettava saatavan määrä ja peruste. Valvontakirjelmässä tulee ilmoittaa erikseen vaaditun koron määrä sekä se aika, jolta korkoa vaaditaan. Kestovelkasuhteeseen perustuvan saatavan osalta valvontakirjelmästä tulee käydä ilmi, miltä osin saatava kohdistuu konkurssin alkamista edeltäneeseen aikaan. Jos velkoja vaatii etuoikeutta, kirjelmässä on ilmoitettava, mihin vaatimus perustuu. Valvontakirjelmään on liitettävä jäljennös asiakirjasta, johon velkoja vetoaa. Valvontakirjelmässä on mainittava velkojan nimi sekä postiosoite ja muut yhteystiedot.

Jos valvontakirjelmä ei ole suomen tai ruotsin kielellä, pesänhoitajan on huolehdittava siitä, että kirjelmän sisältö tarpeellisin osin käännetään jommalle kummalle näistä kielistä. Kääntämiskustannukset voidaan vähentää velkojalle tulevasta jako-osuudesta, jollei vieraan valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu.

24 a §

Pesänhoitajan on laadittava luettelo, josta ilmenee kunkin valvotun saatavan määrä ja sen peruste. Jos saatavalle on vaadittu etuoikeutta, luetteloon on merkittävä vaatimuksen peruste sekä se asema maksunsaantijärjestyksessä, mikä saatavalle esitetyn etuoikeusvaatimuksen mukaan on tuleva. Luettelosta tulee käydä ilmi myös, mitkä saatavat ovat pesänhoitajan käsityksen mukaan viimesijaisia. Pesänhoitaja voi esittää luettelossa myös 35 §:ssä tarkoitettuihin muistutuksensa valvottuja saatavia vastaan.

Luettelo on toimitettava tuomioistuimelle sen antamien ohjeiden mukaisesti viimeistään kaksi viikkoa ennen 35 §:ssä tarkoitettua määräpäivää.

Tuomioistuin voi kehottaa pesänhoitajaa tekemään luetteloon tarvittavat korjaukset, lisäykset ja muutokset. Velkojilla on pyynnöstä oikeus saada pesänhoitajalta jäljennös luettelosta. Luettelon toimittamisesta voidaan periä kohtuulliset kopio- ja lähetyskulut.

25 §

Velkoja saa valvoa konkurssissa saatavansa, jota koskeva velallisen sitoumus tai muu oikeusperuste on syntynyt ennen konkurssin alkamista.

28 §

Jos velkoja havaitsee, että hän on valvonnassa ilmoittanut kokonaan tai osaksi perusteetoman saatavan, hänen tulee oikaista valvontansa ennen sitä päivää, jona konkurssituomio annetaan. Velkoja voi 35 §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä oikaista valvontakirjelmässä olevan selvän virheen tai puutteellisuuden. Oikaisemista koskeva ilmoitus tehdään tuomioistuimelle ja siitä on toimitettava jäljennös pesänhoitajalle.

30 §

Velkojan, joka ei ole voinut laillisen esteen

vuoksi valvoa saatavaansa, on ilmoitettava saatavansa tuomioistuimelle 24 §:n mukaisesti viipymättä ja viimeistään ennen sitä päivää, jona konkurssituomio annetaan. Tuomioistuin voi määrätä, että valvonnasta julkaistaan velkojan kustannuksella virallisessa lehdessä kuulutus, josta ilmenevät saatavan riitauttamista varten tarpeelliset tiedot, tai että kuulutuksesta annetaan velkojan kustannuksella asianosaisille muutoin tieto.

31 §

Työsuhteesta johtuva saatava, jonka pesänhoitaja on merkinnyt palkkaturvalain 3 a §:ssä tai merimiesten palkkaturvalain 3 a §:ssä tarkoitettuun luetteloon, on katsottava näin valvotuksi.

35 §

Muistutukset konkurssissa valvottua saatavaa vastaan esitetään tuomioistuimelle kirjallisesti sen asettamaan määräpäivään mennessä (riitautus). Pesänhoitajan velvollisuudesta tehdä muistutus säädetään 67 a §:ssä. Muistutuksen voi tehdä myös velkoja ja velallinen. Mitä muualla laissa säädetään esinhuudosta, koskee mainittua määräpäivää.

Muistutuskirjelmässä on ilmoitettava yksilöity vaatimus, seikat, joihin vaatimus perustuu, todisteet, jotka riitautuksen käsittelyssä aiotaan esittää, sekä mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen.

35 a §

Riitautuksen käsittely jatkuu noudattaen soveltuvin osin, mitä riita-asian käsittelystä säädetään.

Riitautusta ei kuitenkaan käsitellä 1 momentin mukaisesti, jos:

- 1) riitautus on selvästi perusteeton;
- 2) asia on jo lainvoimaisesti ratkaistu tai sitä koskeva oikeudenkäynti on ennestään vireillä;
- 3) riitautus koskee sellaista seikkaa, joka tuomioistuimen on otettava viran puolesta huomioon eikä tuomioistuin pidä asian selvittämiseksi tarpeellisena, että asia käsitellään 1 momentin mukaisesti; tai
- 4) yleinen tuomioistuin ei ole asiassa toimivaltainen.

35 b §

Jos riitauttaja on jäänyt pois istunnosta, riitautus katsotaan peruutetuksi. Jos valvoja on jäänyt pois, valvonta on hylättävä siltä osin

kuin se ei ole selvästi perusteltu tai riitauttaja ei luovu riitautuksestaan. Asia ratkaistaan tällöin tuomiolla.

Jos asianosainen ei ole antanut häneltä pyydettyä kirjallista lausumaa, josta ilmenee hänen kantansa pyynnössä esitettyihin kysymyksiin, sillä on sama vaikutus kuin jos asianosainen olisi jäänyt pois istunnosta.

60 §

Uskottujen miesten on kutsuttava velkojat kokoukseen käsittelemään konkurssipesän hallintoa koskevia asioita, milloin siihen on aihetta. Kutsussa on mainittava kokouksen aika ja paikka sekä tärkeimmät kokouksessa käsiteltävät asiat. Kutsussa on mainittava myös, että poissaolevat velkojat saavat tyytyä läsnäolevien päätöksiin. Kutsu on julkaistava virallisessa lehdessä sekä tarkoitukseen soveltuvassa päivä-lehdessä vähintään kaksi viikkoa ennen kokousta.

62 §

Uskotut miehet ovat valvonnalle varatun määräpäivän jälkeen ilman eri määräystä toimitsijamiehiä, jollei heille ole myönnetty tehtävää vapautusta. Uskottujen miesten hallintoa valvomaan määrätyn henkilön toimikausi jatkuu vastaavasti ilman eri määräystä.

67 a §

Pesänhoitajan on tarkastettava valvonnat. Jos hän katsoo, että saatava tai sille vaadittu etuoikeus on perusteeton, hänen on tehtävä valvonnasta muistutus siten kuin 35 §:ssä säädetään.

Luettelosta, joka pesänhoitajan on laadittava valvotuista saatavista, säädetään 24 a §:ssä.

Palkkaturvana maksettavien saatavien selvittämistä säädetään palkkaturvalaissa ja merimiesten palkkaturvalaissa.

83 §

Älköön oikeus muuttako tai kumotko niitä velkojien päätöksiä, jotka varaston hallintoa koskevat, paitsi näissä tapauksissa:

c) päätös on 59, 71, 71 a, 71 b, 72 tai 73 §:n vastainen.

84 §

Jos joku tahtoo moittia velkojainkokouksen päätöstä 83 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, hä-

nen on tehtävä siitä hakemus tuomioistuimelle 30 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Se, joka ei ole saanut laillista kutsua kokoukseen eikä ole ollut kokouksessa läsnä, voi tehdä hakemuksen 30 päivän kuluessa siitä, kun hänen voidaan katsoa saaneen tiedon päätöksestä. Asian vireilläolo ei estä velkojainkokouksen päätöksen täytäntöönpanoa, jollei tuomioistuin toisin määrää.

85 §

Velallinen vastaa ennen konkurssin alkua syntyneestä saatavasta myös sillä omaisuudella, jonka velallinen vastaisuudessa saa, jollei velkojan kanssa ole toisin sovittu.

94 §

Tuomio velkojen maksuvaatimuksista on annettava kahden kuukauden kuluessa muistutuksen tekemiselle varatun määräajan päättymisestä. Tuomioistuin määrää tuomion antamisajankohdasta samalla kun julkinen haaste annetaan.

Jos velkojan maksuvaatimus käsitellään 35 a §:ssä tarkoitetussa taikka erillisessä menettelyssä, määrätään tuomiossa velkojan oikeus maksuun sen suuruiseksi kuin siitä erikseen päätetään.

96 §

Velkojan saatavasta konkurssissa annettu ratkaisu määrää sen, mikä oikeus velkojalla on

saada maksu saatavalleen konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta.

111 §

Tässä laissa tarkoitetut ilmoitukset velkojille voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen, jollei ole tarpeen käyttää todisteellista tiedoksiantotapaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993.

Jos konkurssiasia on vireillä tämän lain tullessa voimaan, käsitellään konkurssiasia loppuun aikaisemman lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Tämän lain säännöksiä saatavien valvonnasta, riitauttamisesta ja riitautusten tutkimisesta, konkurssituomion sitovuudesta sekä uskotun miehen ja uskotun miehen hallintoa valvovan henkilön toimikauden jatkumisesta ja pesäinhoitajan tehtävistä sovelletaan, jos julkista haastetta ei ole annettu ennen tämän lain voimaantuloa. Jos paikalletulopäivä on lain voimaantulon jälkeen, pidetään yksi esiinhuuto neljä viikkoa paikalletulopäivän jälkeen.

Aikaisemman lain 84 §:ää sovelletaan, jos sen mukainen moiteaika on päättynyt ennen tämän lain voimaantuloa.

Tällä lailla kumottua 11 §:ää sovelletaan, jos lainhakuasiassa on annettu päätös ennen 1 päivää joulukuuta 1993 tai lainhakua koskeva hakemus on toimitettu ulosotonhaltijalle ennen mainittua ajankohtaa.

2.

Laki

hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa 30 päivänä huhtikuuta 1986 annetun lain (307/86) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta rikosasioihin, lainhuudatus- ja kiinnitysasioihin, isyyden tunnustamisen hyväksymistä koskeviin asioihin, maksutonta oikeudenkäyntiä koskeviin asioihin eikä merilain (167/39) mukaan

käsiteltäviin asioihin. Konkurssiasioihin tätä lakia sovelletaan siltä osin kuin niin erikseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993.

3.

Laki

yrittäjien saneerauksesta annetun lain 67 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjien saneerauksesta 25 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain (47/93) 67 §:n 1 ja 2 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 67 §:n 2 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 (609/93) annetussa laissa, seuraavasti:

67 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Tässä laissa tarkoitettua saneerausmenettelyä koskevat asiat käsitellään seuraavissa alioikeuksissa: Ahvenanmaan kärjäoikeus, Espoon kärjäoikeus, Helsingin kärjäoikeus, Joensuun kärjäoikeus, Jyväskylän kärjäoikeus, Kajaanin kärjäoikeus, Kotkan kärjäoikeus, Kuopion kärjäoikeus, Lahden kärjäoikeus, Lappeenrannan kärjäoikeus, Mikkelin kärjäoikeus, Oulun kärjäoikeus, Porin kärjäoikeus, Rovaniemen kärjäoikeus, Seinäjoen kärjäoikeus, Tampereen kärjäoikeus, Turun kärjäoikeus, Vaasan kärjäoikeus ja Vantaan kärjäoikeus. Tuomioistuinten tuomiopiireistä näissä asioissa säädetään asetuksella.

Saneerausmenettelyä koskevan asian käsittelee se 1 momentissa tarkoitettu tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä velallisen hallintoa pääasiallisesti hoidetaan. Konserniin kuuluvan tytäryhtiön saneerausmenettelyä koskeva asia kä-

sitellään kuitenkin siinä tuomioistuimessa, jossa emoyhtiön saneerausmenettelyä koskeva asia on vireillä. Jos emoyhtiön saneerausmenettelyä koskeva asia tulee vireille myöhemmin, voi tytäryhtiön saneerausmenettelyä koskevaa asiaa käsittelevä tuomioistuin siirtää asian siihen tuomioistuimeen, jossa emoyhtiötä koskeva asia on vireillä. Jos siirtävän tuomioistuimen käsiteltävänä on velallista koskeva, saneerausmenettelyn alettua tehty konkurssihakemus, siirretään myös se sanotun tuomioistuimen ratkaistavaksi. Vahvistetun saneerausohjelman oikaisemista, muuttamista tai raukeamista koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jossa saneerausmenettely oli vireillä. Jos konkurssihakemusta käsittelevälle tuomioistuimelle tehdään saneeraushakemus, tuomioistuimen on, jos se ei ole asiassa toimivaltainen, siirrettävä saneeraushakemus hakijan pyynnöstä toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993.

Jos saneeraushakemus on tehty ennen tämän

lain voimaantuloa, käsitellään asia aikaisemman lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

1.

Laki

konkurssisäännön muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun konkurssisäännön 8, 11, 40, 44, 63 ja 65 §, sellaisina kuin niistä ovat 11 ja 40 § 3 päivänä joulukuuta 1895 annetussa laissa,

muutetaan 1 §, 13 §:n 1 momentti, 19, 20 ja 23 §, 24 §:n 1 ja 2 momentti, 25 §, 28 §:n 1 momentti, 30 ja 35, 60 §:n 1 momentti, 62 §, 83 §:n c kohta sekä 84 §:n 1 momentti, 85, 94, 96 ja 111 §,

sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 momentti 5 päivänä helmikuuta 1965 annetussa laissa (47/65), 19 § 19 päivänä maaliskuuta 1954 annetussa laissa (128/54), 20 § 5 päivänä helmikuuta 1926 annetussa laissa (27/26), 24 §:n 1 ja 2 momentti mainitussa 3 päivänä joulukuuta 1895 annetussa laissa, 25 § ja 28 §:n 1 momentti 7 päivänä toukokuuta 1965 annetussa laissa (246/65), 62 § 31 päivänä tammikuuta 1935 annetussa laissa (62/35), 85 § muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1929 ja 26 päivänä huhtikuuta 1991 annetuilla laeilla (242/29 ja 759/91) ja 111 § 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetussa laissa (460/70) sekä

lisätään lakiin uusi 1 a—1 e §, mainitulla 26 päivänä huhtikuuta 1991 annetulla lailla kumotun 9 §:n tilalle uusi 9 §, 18 §:ään, sellaisena kuin se on 24 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (820/90), uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 24 a §, mainitulla 3 päivänä joulukuuta 1895 annetulla lailla kumotun 31 §:n tilalle uusi 31 § sekä lakiin uusi 35 a, 35 b ja 67 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Jos velallinen tahtoo velkojillensa yhdellä kertaa luovuttaa omaisuutensa, taikka velkoja tahtoo velvoittaa velallista siihen; ilmoittakoon itsensä kirjallisesti Raastuvanoikeudessa siinä kaupungissa tahi Kihlakunnanoikeudessa siinä paikkakunnassa, missä velallisen pitää tuomioistuimen edessä vastata niissä asioissa, jotka koskevat saamista yleisesti.

Jos ei ole oikeuspäivä, eikä eri virkamiestä ole asetettuna Oikeuden puolesta kirjoja vastaan ottamaan; annettakoon hakemus Oikeuden puheenjohtajalle.

(ks. 1 §)

Ehdotus

1 §

Konkurssiin asettamista koskeva asia pannaan vireille kirjallisella hakemuksella, jonka voi tehdä velallinen tai velkoja.

1 a §

Konkurssiin asettamista koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä on velallisen yleinen oikeuspaikka. Yhteisöä tai säätiötä koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä yhteisön tai säätiön hallinto Suomessa pääasiallisesti hoidetaan. Jos tämän nojalla ei ole toimivaltaista tuomioistuinta, asian käsittelee se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä velallisen toimintaa on pääasiassa harjoitettu taikka velallisella on omaisuutta taikka jossa asian käsittely olosuhteet huomioon ottaen muuten on tarkoituksenmukaista.

Konserniin kuuluvan tytäryhtiön konkurssia koskevan asian käsittelee 1 momentissa säädetystä poiketen se tuomioistuin, jossa emoyhtiön konkurssiasia on vireillä, jollei emoyhtiön velkojapiiri ja hallinnon erillisyytensä sekä muut seikat huomioon ottaen ole tarkoituksenmukaista, että asia käsitellään 1 momentissa tarkoitettussa tuomioistuimessa. Jos emoyhtiön konkurssiasia tulee vireille myöhemmin, voi tytäryhtiön konkurssiasiaa käsittelevä tuomioistuin pesähoitajaa kuultuaan siirtää asian siihen tuomioistuimeen, jossa emoyhtiötä koskeva asia on vireillä. Päätökseen, jolla asia on siirretty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Saneerausmenettelyn aikana tehtävän konkurssihakemuksen käsittelemisestä säädetään yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/93).

1 b §

Konkurssihakemuksessa on ilmoitettava, millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen, jos toimivalta ei muutoin ilmene hakemuksesta tai siihen liitetystä asiakirjoista.

1 c §

Jos tuomioistuin katsoo, että se ei ole konkurssiin asettamista koskevassa asiassa toimivaltainen, sen on hakijan pyynnöstä siirrettävä asia toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

Jos tuomioistuin, johon asia on 1 momentin nojalla siirretty, katsoo, että se ei ole asiassa toimivaltainen, sen on jätettävä asia tutkimatta.

Päätökseen, jolla asia on 1 momentin nojalla siirretty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

1 d §

Konkurssiasian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain (307/86) säännöksiä, jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu. Mainitun lain 5 §:n 1 momenttia sovelletaan kuitenkin vain konkurssiin asettamista sekä velkojainkokouksen päätöksen moittimista koskevassa asiassa.

Asiassa, joka on pantava vireille haastehakemuksella, noudatetaan riita-asian käsittelyä koskevia säännöksiä.

1 e §

Syyttäjällä on oikeus olla virkansa puolesta läsnä konkurssiasian käsittelyssä, esittää siinä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kysymyksiä ja tutustua oikeudenkäyntiaineis-
toon.

8 §

Jos Oikeus tahi sen puheenjohtaja, jolle konkurssin hakemus on annettu, havaitsee sitä sen-
tähden ei voitavan tutkintoon ottaa, että se on
väärälle tuomioistuimelle tehty, taikka muusta
syystä; kirjoittakoon siitä hakemuskirjan päälle
ja antakoon sen hakijalle takaisin.

(kumotaan, ks. 1 c §)

9 §

Konkurssi katsotaan alkaneeksi, kun tuomio-
istuin velallisen tai velkojan hakemuksesta päät-
tää konkurssiin asettamisesta.

Päätökseen tulee merkitä sen antamisen tai
julistamisen kellonaika.

Tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava
tarkoitukseen soveltuvalla tavalla konkurssiin
asettamista koskevassa asiassa antamastaan
päätöksestä asianosaiselle, joka ei ole ollut läsnä
päättöstä annettaessa.

Konkurssin alkamisesta tehtävistä ilmoituksis-
ta säädetään asetuksella.

11 §

Lainhaku-asian, joka on ulosotonhaltijan luo-
na vireillä, lykätäköön ulosotonhaltija, kun ilmoi-
tus tehdään siitä että haunalainen on konkurssi-
tilaan pantu, konkurssioikeuteen, ellei velkoja
luovu osattomaksi konkurssipesästä.

Jos ulosotonhaltijan päätös on annettu ennen-
kuin konkurssi on alkanut tahi ilmoitus siitä
tehty, ja jos velallinen sen kautta on velvoitettu
jotakin maksamaan, valitettakoon päätöksestä
siinä järjestyksessä kuin lainhaku-asioille on
säädetty, ja konkurssioikeus, jos saamista siellä
asianmukaisesti valvotaan, määrätäköön ainoas-
taan, mikä oikeus luovutettuun omaisuuteen on
velkojalle tuleva, sen summan mukaan, joksi
saaminen lainvoiman saaneella tuomiolla ehkä
määrätään.

Kiinteistölle pannun ulosteon tahi senkaltaisen
määrämaksun sekä panttisaamisen uloshakemi-
sesta kiinteästä omaisuudesta, laivasta tahi lai-
vassa olevasta tavarasta olkoon voimassa mitä
10 §:n 3 momentissa on sanottu.

13 §

Kun velallinen on tehnyt omaisuuden luo-
vuttamista koskevan hakemuksen tai oikeus on
velkojan hakemuksesta päättänyt omaisuuden

(kumotaan)

13 §

Kun velallinen asetetaan konkurssiin, tuomio-
istuin määrää samalla ajankohdan velkojainkuu-
lustelulle. Velkojainkuulustelu on pidettävä kuu-

Voimassa oleva laki

luovutettavaksi, on oikeuden tai sen puheenjohtajan määrättävä pidettäväksi kuulustelu asiassa, kihlakunnanoikeudessa kolmen ja raastuvanoikeudessa kahden viikon kuluessa, ja kutsuttava siihen velallinen, jos hän maassa oleskelee, sekä hänen puolisonsa, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi, niin myös ne tunnetut velkojat, jotka hankaluudetta voivat kutsun saada, lähinnä ne, joilla on suurehkoja saatavia ilman tiettyä etuoikeutta. Myös virallinen syyttäjä on kutsuttava kuulusteluun. Puheenjohtaja pitääköön lisäksi huolen siitä, että kuulustelussa on käsillä velallisen varoista ja veloista laadittu luettelo sekä todistus hänen holhoustoimistaan ja, kun kiinteää omaisuutta luovutetaan, sitä koskeva rasiustodistus.

Ehdotus

kauden kuluessa konkurssin alkamisesta. Jos konkurssipesän laatu tai laajuus sitä edellyttää, voidaan kuulustelu määrätä pidettäväksi myöhempänäkin ajankohtana. Velkojainkuulusteluun kutsutaan velallinen ja suurimpien saatavien velkojat. Velkoja voi esittää lausumansa velkojainkuulustelussa käsiteltävistä asioista myös kirjallisesti. Kutsun velkojille toimittaa pesänhoitaja. Kuulustelussa tulee olla käsillä velallisen varoista ja veloista laadittu luettelo. Jos luettelo ei ole valmistunut velkojainkuulusteluun mennessä tai siihen on muuten erityisiä syitä, velkojainkuulustelua voidaan lykätä.

18 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta vangitsemista koskevasta päätöksestä ei saa valittaa. Vangittu saa kuitenkin ilman määräaikaa kannella päätöksestä. Kantelu on käsiteltävä kiireellisenä.

19 §

Kun velallisen kuulustelu on toimitettu, päättääköön oikeus, vaikkei velallinen vielä olisi täyttänytään valantekovelvollisuuttaan, julkisella haasteella kutsua kaikki velkojat määrätynä päivänä vähintään kahden ja enintään neljän tai, milloin erityiset asianhaarat välttämättömästi vaativat pitempää aikaa, viimeistään kuuden kuukauden perästä, ennen kello kahtatoista, tulemaan oikeuteen saapuville ja saatavansa niin ilmoittamaan ja valvomaan, kuin jäljempänä säädetään, uhalla että muuten menettävät oikeutensa saada maksun luovutetuista varoista. Oikeuden toimesta on tämä haaste, jossa on mainittava konkurssin alkamispäivä, pantava heti oikeuden ovelle ja julkaistava kolme kertaa virallisessa lehdessä, kolmannen kerran viimeistään kuukautta ennen paikalletulopäivää.

19 §

Kun velkojainkuulustelu on toimitettu, tuomioistuimen tulee julkisella haasteella kutsua velkojat ilmoittamaan tuomioistuimen asettamaan määräpäivään mennessä kirjallisesti saatavansa tuomioistuimelle (valvontakirjelmä). Haasteessa on mainittava, että jos velkoja laiminlyö valvoa saatavansa siten kuin tässä laissa säädetään, hän menettää oikeutensa saada maksun konkurssipesän varoista. Mitä tässä tai muussa laissa säädetään paikalletulopäivästä, koskee mainittua määräpäivää.

Tuomioistuin voi pesänhoitajaa kuultuaan määrätä, että saatavat ilmoitetaan tuomioistuimen asemesta pesänhoitajalle. Valvontakirjelmä voidaan tämän estämättä toimittaa myös tuomioistuimelle. Saatavan ilmoittamisesta pesänhoitajalle on soveltuvin osin voimassa, mitä asiakirjan lähettämisestä tuomioistuimelle säädetään.

Tuomioistuimen on viipymättä ja vähintään kuukausi ennen määräpäivää julkaistava kuulutus julkisesta haasteesta virallisessa lehdessä. Kuulutuksessa on lisäksi mainittava konkurssin alkamispäivä, 35 §:ssä tarkoitettu määräpäivä valvontojen riittauttamiselle sekä konkurssituo-

Voimassa oleva laki

20 §

Oikeuden tulee antamansansa julkisesta haasteesta tehdä ilmoitus *asianomaiselle maaherralle, ulosotonhaltijalle, syyttäjälle ja yleisille ylös-kantomiehille*, jota paitsi kaikkien ilmoitettujen, kotimaisten ja ulkomaisten velkojain tulee siitä saada tieto erityisten ilmoitusten kautta, jotka on mahdollisimman pian ja viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa julkisen haasteen antamisesta sisäänkirjoitetuissa kirjeissä postitse lähetettävä heille.

23 §

Jos joku katsoo sen Ali-oikeuden, joka on konkurssihakemuksen tutkittavakseen ottanut, siihen sopimattomaksi, ajakoon hän asiansa valituksen kautta Hovioikeudessa; ja luetta-koon valitusaika siitä päivästä, jona julkinen haasto julkisissa sanomalehdissä ensi kerran kuulutettiin. Älköön sellaista valitusta sittemmin tehtäkö taikka asian menoa sillä viivytetäkö.

Jos Hovi-oikeus katsoo hakemuksen kuuluvaksi toisen Ali-oikeuden toimialaan, lykät-köön asian sinne ja antakoon siitä tiedon sille Ali-oikeudelle, joka sen on tutkittavaksensa ottanut. Jos ei paikalletulopäivä vielä ole esissä; pitäköön viimeksimainitun Alioikeuden puheenjohtaja heti siitä tointa, että haasto otetaan Oikeuden ovelta pois ja kuulutus sen peruuttamisesta julkisiin sanomalehtiin pannaan; lähetettäköön myös Hovi-oikeuden päätöksen ynnä kaikkien asiaan kuuluvain kirjain kanssa siihen toiseen Ali-oikeuteen; ja otettakoon konkurssi siellä, katsomatta siihen, mitä sen suhteen ennen on tehty, uudelleen käsitel-

Ehdotus

mion antamisajankohta, velallisen nimi ja kotipaikka, sekä henkilö-, liike- tai yhteisötunnus ja kaupparekisterinumero. Jos velallisen nimi tai kotipaikka on muuttunut kahden konkurssin alkamista edeltäneen vuoden aikana, on myös nämä entiset nimet ja kotipaikat mainittava. Kuulutuksessa on ilmoitettava myös pesänhoitajan nimi, osoite ja muut yhteystiedot.

Tuomioistuim voi lisäksi määrätä, että pesänhoitajan on julkaistava kuulutus yhdessä tai useammassa päivälehdessä. Jos on erityistä aihetta, tuomioistuim voi myös määrätä, että pesänhoitajan on julkaistava kuulutus ulkomailla tarkoitukseen sopivalla tavalla.

20 §

Pesänhoitajan on toimitettava 19 §:ssä tarkoitusta kuulutuksesta ilmoitus velkojille.

Velkojille, jotka ilmeisesti eivät tule saamaan jako-osuutta pesästä, voidaan ilmoitus jättää toimittamatta.

23 §

Jos tuomioistuim siirtää konkurssiasian 1 a §:n 2 momentin perusteella toiseen tuomioistuimeen, pysyvät sen tuomioistuimen määräykset voimassa, josta asia siirretään, kunnes asian jatkokäsittelyssä toisin määrätään. Sama on voimassa, kun ylempi tuomioistuim oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 29 §:n nojalla siirtää asian toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

täväksi. Jos paikalletulopäivä on jo mennyt ohitse, pitää sen Oikeuden, joka ensin on asiaa käsitellyt, lykätä se enempää käyttelemistä varten sille Oikeudelle, jonka Hovi-oikeus on määrännyt, ja sinne lähettää asiakirjat ynnä sen pöytäkirjan kanssa, joka jo on kirjoitettu.

24 §

Paikalletulo-päivänä, joksi velallinen on kutsuttava itse saapuville tulemaan, luettakoon Oikeus julki velallisen hakemuksen tahi, jos hänen omaisuutensa velkojan vaatimuksesta luovutetaan, päätöksen siitä, niin myös muut asiakirjat, joista velkojat voivat saada tarpeellista tietoa asiasta. Sitten ilmoittakoon jokainen velkoja kirjallisesti saatavansa ja sen oikeuden, jota hän itsellensä vaatii; antakoon myös sisään ne asiakirjat, joihin hän vaatimuksensa perustaa. Vähävaraisilla asianomistajilla, jotka eivät itse osaa kirjoittaa, olkoon kuitenkin lupa ilmoittaa saatavansa suullisesti.

Jos velkoja tahtoo ennen paikalletulo-päivää antaa tahi lähettää hakemuksensa ja asiakirjansa Oikeuteen, saakoon sen tehdä; ja antakoon Oikeus paikalletulopäivänä asianomaisten riita-puolten saada tiedon niistä asiakirjoista, jotka ennen ovat sisään tulleet.

24 §

Valvontakirjelmässä on ilmoitettava saatavan määrä ja peruste. Valvontakirjelmässä tulee ilmoittaa erikseen vaaditun koron määrä sekä se aika, jolta korkoa vaaditaan. Kestovelkasuhteeseen perustuvan saatavan osalta valvontakirjelmästä tulee käydä ilmi, miltä osin saatava kohdistuu konkurssin alkamista edeltäneeseen aikaan. Jos velkoja vaatii etuoikeutta, kirjelmässä on ilmoitettava, mihin vaatimus perustuu. Valvontakirjelmään on liitettävä jäljennös asiakirjasta, johon velkoja vetoaa. Valvontakirjelmässä on mainittava velkojan nimi sekä postiosoite ja muut yhteystiedot.

Jos valvontakirjelmä ei ole suomen tai ruotsin kielellä, pesänhoitajan on huolehdittava siitä, että kirjelmän sisältö tarpeellisin osin käännetään jommalle kummalle näistä kielistä. Kääntämiskustannukset voidaan vähentää velkojalle tulevasta jako-osuudesta, jollei vieraan valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu.

24 a §

Pesänhoitajan on laadittava luettelo, josta ilmenee kunkin valvotun saatavan määrä ja peruste. Jos saatavalle on vaadittu etuoikeutta, luetteloon on merkittävä vaatimuksen peruste sekä se asema maksunsaantijärjestyksessä, joka saatavalle esitetyn etuoikeusvaatimuksen mukaan on tuleva. Luettelosta tulee käydä ilmi myös, mitkä saatavat ovat pesänhoitajan käsityksen mukaan viimesijaisia. Pesänhoitaja voi esittää luettelossa myös 35 §:ssä tarkoitetut muistutuksensa valvottuja saatavia vastaan.

Luettelo on toimitettava tuomioistuimelle sen antamien ohjeiden mukaisesti viimeistään kaksi viikkoa ennen 35 §:ssä tarkoitettua määräpäivää. Tuomioistuin voi kehottaa pesänhoitajaa tekemään luetteloon tarvittavat korjaukset, lisäykset ja muutokset.

Velkojilla on pyynnöstä oikeus saada pesänhoitajalta jäljennös luettelosta. Luettelon toimitamisesta voidaan periä kohtuulliset kopio- ja lähetykskulut.

Voimassa oleva laki

25 §

Velkoja saa valvoa konkurssissa saatavansa, jota koskeva velallisen sitoumus tai muu oikeusperuste on syntynyt, ennen kuin velallinen antoi tuomioistuimelle tai sen puheenjohtajalle konkurssihakemuksen tai tuomioistuin velkojan hakemuksesta teki päätöksen velallisen omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin.

28 §

Jos velkoja havaitsee, että hän on valvonnassa ilmoittanut kokonaan tai osaksi perustetoman saatavan, hänen tulee ennen konkurssituomion antamista oikaista valvontansa.

30 §

Jos velkoja on paikalletulo-päivänä jäänyt pois ja hän sitten, esiinhuutoa pidettäessä, voi näyttää itsellensä sinä päivänä olleen laillisen esteen eikä saattaneensa sitä Oikeudelle ilmoittaa; silloin ajakoon hän asiatansa, niinkuin jos paikalletulo-päivänä olisi saapuville tullut.

35 §

Sen paikalletulo-päivän perästä, joka julkisessa haastossa on määrättyä ollut, on oikeudenkäymisen lopettamista varten Raastuvanoikeudessa pidettävä kaksi esiinhuutoa, ensimmäinen kolme viikkoa sanotun päivän jälkeen ja toinen kaksi viikkoa ensimmäisen perästä. Kihlakunnanoikeudessa pidetään ainoastaan yksi huuto neljä viikkoa paikalletulo-päivän jälkeen.

Näissä esiinhuudoissa lausukoot asianomistajat toisiansa vastaan mitä oikeutensa valvo-

Ehdotus

25 §

Velkoja saa valvoa konkurssissa saatavansa, jota koskeva velallisen sitoumus tai muu oikeusperuste on syntynyt *ennen konkurssin alkamista*.

28 §

Jos velkoja havaitsee, että hän on valvonnassa ilmoittanut kokonaan tai osaksi perustetoman saatavan, hänen tulee oikaista valvontansa *ennen sitä päivää, jona konkurssituomio annetaan*. Velkoja voi 35 §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä oikaista valvontakirjelmässä olevan selvän virheen tai puutteellisuuden. Oikaisemista koskeva ilmoitus tehdään tuomioistuimelle ja siitä on toimitettava jäljennös pesänhoitajalle.

30 §

Velkojan, joka ei ole voinut laillisen esteen vuoksi valvoa saatavaansa, on ilmoitettava saatavansa tuomioistuimelle 24 §:n mukaisesti viipymättä ja viimeistään ennen sitä päivää, jona konkurssituomio annetaan. Tuomioistuin voi määrätä, että valvonnasta julkaistaan velkojan kustannuksella virallisessa lehdessä kuulutus, josta ilmenevät saatavan riitauttamista varten tarpeelliset tiedot, tai että kuulutuksesta annetaan velkojan kustannuksella asianosaisille muutoin tieto.

31 §

Työsuhteesta johtuva saatava, jonka pesänhoitaja on merkinnyt palkkaturvalain 3 a §:ssä tai merimiesten palkkaturvalain 3 a §:ssä tarkoitettuun luetteloon, on katsottava näin valvotuksi.

35 §

Muistutukset konkurssissa valvottua saatavaa vastaan esitetään tuomioistuimelle kirjallisesti sen asettamaan määräpäivään mennessä (riitautus). Pesänhoitajan velvollisuudesta tehdä muistutus säädetään 67 a §:ssä. Muistutuksen voi tehdä myös velkoja ja velallinen. Mitä muualla laissa säädetään esiinhuudosta, koskee mainittua määräpäivää.

Muistutuskirjelmässä on ilmoitettava yksilöity vaatimus, seikat, joihin vaatimus perustuu, todis-

Voimassa oleva laki

miseksi pitävät tarpeellisena ja esiintuokoot kaikki ne todistukset, joita käyttää tahtovat.

Jos Kihlakunnanoikeuteen vedetty konkursi-asia on semmoinen, että sen käytteleminen saattaa ilman erityistä huutopäivästä päättää, olkoon se luvallista.

Jos asianomistaja pyytää esiinhuudolle viivähdysaikaa ja siihen näyttää otollisen syyn; saakoon Oikeus myönnyttää semmoisen viivähdysajan, kuitenkin ei kauemmaksi kuin välttämätöntä on. Jos jonkun asianomistajan oikeuden selvittämiseksi tarvitaan enempää kuulustusta, käyköön sen kanssa niinkuin 96 §:ssä sanotaan.

Ehdotus

teet, jotka riitautuksen käsittelyssä aiotaan esittää, sekä mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen.

35 a §

Riitautuksen käsittely jatkuu noudattaen soveltuvin osin, mitä riita-asian käsittelystä säädetään.

Riitautusta ei kuitenkaan käsitellä 1 momentin mukaisesti, jos:

- 1) riitautus on selvästi perusteeton;*
- 2) asia on jo lainvoimaisesti ratkaistu tai sitä koskeva oikeudenkäynti on ennestään vireillä;*
- 3) riitautus koskee sellaista seikkaa, joka tuomioistuimen on otettava viran puolesta huomioon eikä tuomioistuin pidä asian selvittämiseksi tarpeellisena, että asia käsitellään 1 momentin mukaisesti; tai*
- 4) yleinen tuomioistuin ei ole asiassa toimivaltainen.*

35 b §

Jos riitauttaja on jäänyt pois istunnosta, riitautus katsotaan peruutetuksi. Jos valvoja on jäänyt pois, valvonta on hylättävä siltä osin kuin se ei ole selvästi perusteltu tai riitauttaja ei luovu riitautuksestaan. Asia ratkaistaan tällöin tuomiolla.

Jos asianosainen ei ole antanut häneltä pyydettyä kirjallista lausumaa, josta ilmenee hänen kantansa pyynnössä esitettyihin kysymyksiin, sillä on sama vaikutus kuin jos asianosainen olisi jäänyt pois istunnosta.

40 §

Jos velallinen konkurssin alussa, sen mukaan kuin Ulosottolain 7 luvun 10 §:ssä säädetään, on matkustamiskiellon rikkomisesta vankeudessa; laskettakoon hänet sieltä irti, sittenkuin on valallansa pesänkirjoituksen vahvistanut; ja olkoon muuten hänen noudatettavansa mitä edellä 39 §:ssä on sanottu.

40 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

44 §

44 §

Jos virka- tahi palvelusmiehen omaisuus konkursiin luovutetaan, pidättäköön hän välttämättömästi virkansa tahi palveluksensa toimittamisesta, kunnes pesänkirjoituksen on valallansa vahvistanut, ja sillä virastolla, jonka alle hän kuuluu, olkoon valta määrätä, voidaanko häntä sen perästä laskea virkaansa toimittamaan konkurssin aikana. Sittenkuin asia on ensimmäisessä oikeudessa lopullisesti ratkaistu, älköön häntä kiellättäkö jällensä rupeamasta virkaansa toimittamaan, jollei sitä sentähden katsota tarpeelliseksi, että häntä on edesvastaukseen vaadittu, jossa tapauksessa on odotettava sen kysymyksen päättymistä.

(kumotaan)

60 §

60 §

Jos uskotut miehet pitävät tarpeellisena kuulla velkojia jostakin konkurssitavarastoon tahi sen hallintoon koskevasta asiasta; kutsukoot heidät kokoon vissiksi ajaksi ja vissiin paikkaan, joka on julkisissa sanomalehdissä ja muussa sillä paikkaa ulostulevassa sanomalehdessä ilmoitettava kolme kertaa, ensimmäinen kerta vähintäänkin neljätöistä päivää ennen kokoontulolle määrättyä päivää; ja on kuulutukseen myöskin pantava, mitkä tärkeämmät asiat silloin tulevat keskusteltaviksi, sekä että poissaolevat velkojat saavat tyytyä läsnäolevien päätöksiin.

Uskottujen miesten on kutsuttava velkojat kokoukseen käsittelemään konkurssipesän hallintoa koskevia asioita, milloin siihen on aihetta. Kutsussa on mainittava kokouksen aika ja paikka sekä tärkeimmät kokouksessa käsiteltävät asiat. Kutsussa on mainittava myös, että poissaolevat velkojat saavat tyytyä läsnäolevien päätöksiin. Kutsu on julkaistava virallisessa lehdessä sekä tarkoitukseen soveltuvassa päivälehdessä vähintään kaksi viikkoa ennen kokousta.

62 §

62 §

Sittenkuin velkojat ovat paikalletulopäivänä valvoneet saamisensa, valitkoon he toimitsijamiehiä, yhden tai useampia, sen mukaan kuin oikeus tarpeelliseksi katsoo, ja antakoot siitä oikeudelle tiedon. Määräyksen toimitsijamiehille antakoon oikeus.

Soveltuvin kohdin noudatettakoon niin ikään, mitä 52 §:ssä on säädetty.

Uskotut miehet ovat valvonnalle varatun määräpäivän jälkeen ilman eri määräystä toimitsijamiehiä, jollei heille ole myönnetty vapautusta tehtävästään. Uskottujen miesten hallintoa valvomaan määrätyn henkilön toimikausi jatkuu vastaavasti ilman eri määräystä.

63 §

63 §

Älköön velkoja, joka uskotuksi mieheksi tahi toimitsiamieheksi on valittu, kieltäytykö tästä toimesta, ellei siihen näytä otollista syytä taikka sano itseänsä ulos osallisuudesta konkurssitavarastoon.

(kumotaan)

65 §

65 §

Kun toimitsiamiehet ovat Oikeudelta saaneet määräyksen, pitää heidän heti uskotuilta miehiltä

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tä vaatia tili pesän tilasta ja heidän hallinnosta; ottaa omaisuus haltuunsa ja hoitaa kaikki ne asiat, jotka koskevat velkojain yhteistä oikeutta ja parasta. Jos uskotut miehet tenäivät tehdä tämänlaista tiliä; vaatikoon heitä Oikeus siihen. Jos se, joka toimitsiamieheksi nimitetään, ennen on ollut uskottuna miehenä; tehköön hänkin velkojille tilin niinkuin nyt on sanottu.

Jos eivät velkojat tahi toimitsiamiehet tahdo hyväksyä uskottujen miesten antamaa tilintekoa, haastettakoon sen moittimista varten konkurssi-oikeuteen, kolmen kuukauden kuluessa siitä kuin tilinteko vastaan otettiin.

83 §

Älköön Oikeus muuttako tahi kumotko niitä velkojien päätöksiä, jotka varaston hallintoa koskevat, paitsi näissä tapauksissa:

c) jos päätös sotii 59, 71, 72 ja 73 §:iä vastaan.

84 §

Jos joku tahtoo niissä tapauksissa, jotka 83 §:ssä mainitut ovat, valittaa velkojien päätöksestä, ilmoittakoon sen Oikeudelle, kaupungissa neljäntoista päivän kuluessa ja maalla viimeistään niissä käräjissä, jotka lähinnä pidetään yhden kuukauden perästä, sen jälkeen kuin päätös siitä tunnetuksi tuli; ja Oikeudelle kuulukoon, sittenkuin asianomaisia on kuultu, valituksesta asiahaaran mukaan lauseensa antaa. Velkojien päätös käyköön kuitenkin täytäntöön, joll'ei kieltoa sitä vastaan tule Oikeudesta väliin.

85 §

Jolleivät velkojat suostu vapauttamaan velallista maksamasta osaa hänen velastaan ja jollei luovutettu omaisuus riitä kaikkien niiden saa-

67 a §

Pesänhoitajan on tarkastettava valvonnat. Jos hän katsoo, että saatava tai sille vaadittu etuoikeus on perusteeton, hänen on tehtävä valvonasta muistutus siten kuin 35 §:ssä säädetään.

Luettelosta, joka pesänhoitajan on laadittava valvotuista saatavista, säädetään 24 a §:ssä.

Palkkaturvana maksettavien saatavien selvittämisestä säädetään palkkaturvalaissa ja merimiesten palkkaturvalaissa.

83 §

Älköön oikeus muuttako tai kumotko niitä velkojien päätöksiä, jotka varaston hallintoa koskevat, paitsi näissä tapauksissa:

c) päätös on 59, 71, 71 a, 71 b, 72 tai 73 §:n vastainen.

84 §

Jos joku tahtoo moittia velkojainkokouksen päätöstä 83 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, hänen on tehtävä siitä hakemus tuomioistuimelle 30 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Se, joka ei ole saanut laillista kutsua kokoukseen eikä ole ollut kokouksessa läsnä, voi tehdä hakemuksen 30 päivän kuluessa siitä, kun hänen voidaan katsoa saaneen tiedon päätöksestä. Asian vireilläolo ei estä velkojainkokouksen päätöksen täytäntöönpanoa, jollei tuomioistuin toisin määrää.

85 §

Velallinen vastaa ennen konkurssin alkua syntyneestä saatavasta myös sillä omaisuudella, jonka velallinen vastaisuudessa saa, jollei velkojan kanssa ole toisin sovittu.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

misten suorittamiseen, jotka konkurssissa on ilmoitettu ja hyväksytty, on velkojilla valta ottaa puuttuva osa siitä omaisuudesta, jonka velallinen vastaisuudessa saa. Velkoja, joka laiminlyöminen kautta on menettänyt osallisuusoikeutensa konkurssipesään, saa sen estämättä vastaisuudessa saamisensa maksun velallisen varoista, jos saaminen on muutoin laillinen. Jos konkurssissa saapuvilla olevat velkojat myöntävät velalliselle velan maksamisen helpotusta, hän saa yhtäläisen helpotuksen myös poissaolleiden velkojen saamisista.

Jos konkurssissa valvottua saamista on vaa-dittu peräytymään takaisinsaannista konkurssipesään annetussa laissa säädetyillä perusteilla ja saamisvaade on sen johdosta kokonaan tai osaksi hylätty, on näin ratkaistu vain, mikä oikeus saamisella on siinä konkurssissa.

Saamisesta, joka on konkurssissa hyväksytty tai jota on saatettu konkurssissa valvoa, älköön velallinen olko velvollinen tekemään sel-laista valaa, kuin ulosottolain 3 luvun 33 §:ssä sanotaan, jollei velkoja näytä perusteellista syytä, että velallinen salaa varoja, jotka hän on konkurssin jälkeen saanut ja jotka ovat velan maksuun käytettävät. Muutoin noudatetta-koon ulosottolain säännöksiä siitä, mitä ulos-mittauksesta saa erottaa, myöskin sellaiseen velkaan nähden, joka on syntynyt ennen kon-kurssia.

94 §

Jos ei mitään suostumusta ole tehty, niin pitää, kirjeenvaihdon loputtua, tuomio velkoji-en vaatimuksista ja velallisen vastaisesta mak-suvelvollisuudesta viipymättä ja viimeistäänkin kahdessa kuukaudessa sen jälkeen annettaman vissinä päivänä, joka pitää oleman asianomis-tajille viimeisessä huutotilaisuudessa ilmoitettu-na ja myöskin, niin pian kuin mahdollista on, sanomalehdissä kuulutettuna.

96 §

Jos jonkun velkojan vaatimusta vastaan muistutus tehdään, josta riitamiehiä tahi todis-tajia kuultaman taikka muuta toteen näyttöä esiintuotaman pitää, sittenkuin huudot ovat tapahtuneet; riideltäköön siitä eriksensä, ilman että konkurssin loppua sentähden viivyttää saadaan; ja vahvistakoon, Oikeus semmoisen velkojan maksuoikeuden siltä summalta, joka

94 §

Tuomio velkojen maksuvaatimuksista on an-nettava kahden kuukauden kuluessa muistutuk-sen tekemiselle varatun määräjän päättymises-tä. Tuomioistuin määrää tuomion antamisajan-kohdasta samalla kun julkinen haaste annetaan.

Jos velkojan maksuvaatimus käsitellään 35 a §:ssä tarkoitettussa taikka erillisessä menet-telyssä, määrätään tuomiossa velkojan oikeus maksuun sen suuruiseksi kuin siitä erikseen päätetään.

96 §

Velkojan saatavasta konkurssissa annettu rat-kaisu määrää sen, mikä oikeus velkojalla on saada maksu saatavalleen konkurssipesään kuu-luvasta omaisuudesta.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tuomion kautta siinä erinäisessä riidassa määrättyksi tulee.

Sama laki olkoon, milloin velkojan vaatimus on toisen Oikeuden tutkinnon varassa.

111 §

Jos kihlakunnanoikeudelta pyydetään velallisen velvoittamista luovuttamaan omaisuutensa eikä käräjiä pidetä kolmen viikon kuluessa pyynnön esittämisestä lukien, on hakijan vaatimuksesta määrättävä pidettäväksi välikäräjät velallisen kuulustamista varten hakemuksen johdosta.

Milloin konkurssiasian muuta käsittelyä tai asian ratkaisua varten olisi lain mukaan määrättävä välikäräjät, saadaan asia velkojan suostumuksella lykätä seuraavaan varsinaisten käräjien yleiseen istuntoon.

111 §

Tässä laissa tarkoitetut ilmoitukset velkojille voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen, jollei ole tarpeen käyttää todisteellista tiedoksiantotapaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993.

Jos konkurssiasia on vireillä tämän lain tullessa voimaan, käsitellään konkurssiasia loppuun aikaisemman lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Tämän lain säännöksiä saatavien valvonnasta, riitauttamisesta ja riitautusten tutkimisesta, konkurssituomion sitovuudesta sekä uskotun miehen ja uskotun miehen hallintoa valvovan henkilön toimikauden jatkumisesta ja pesänhoitajan tehtävistä sovelletaan, jos julkista haastetta ei ole annettu ennen tämän lain voimaantuloa. Jos paikalletulopäivä on lain voimaantulon jälkeen, pidetään yksi esiinhuuto neljä viikkoa paikalletulopäivän jälkeen.

Aikaisemman lain 84 §:ää sovelletaan, jos sen mukainen moiteaika on päättynyt ennen tämän lain voimaantuloa.

Tällä lailla kumottua 11 §:ää sovelletaan, jos lainhakuasiassa on annettu päätös ennen 1 päivää joulukuuta 1993 tai lainhakua koskeva hakemus on toimitettu ulosotonhaltijalle ennen mainittua ajankohtaa.

2.

Laki**hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa 30 päivänä huhtikuuta 1986 annetun lain (307/86) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta rikosasioihin, lainhuudatus-, kiinnitys-, *maksamis-* määräys- ja konkurssiasioihin, isyyden tunnustamisen hyväksymistä koskeviin asioihin, maksutonta oikeudenkäyntiä koskeviin asioihin eikä merilain (167/39) mukaan käsiteltäviin asioihin.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta rikosasioihin, lainhuudatus- ja kiinnitysasioihin, isyyden tunnustamisen hyväksymistä koskeviin asioihin, maksutonta oikeudenkäyntiä koskeviin asioihin eikä merilain (167/39) mukaan käsiteltäviin asioihin. *Konkurssiasioihin tätä lakia sovelletaan siltä osin kuin niin erikseen säädetään.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993.

3.

Laki**yrittäjän saneerauksesta annetun lain 67 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrittäjän saneerauksesta 25 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain (47/93) 67 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisena kuin niistä on 67 §:n 2 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (609/93), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

67 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Tässä laissa tarkoitettua saneerausmenettelyä koskevat asiat käsitellään seuraavissa alioikeuksissa: Helsingin raastuvanoikeus, Joensuun raastuvanoikeus, Jyväskylän raastuvanoikeus, Kajaanin raastuvanoikeus, Kotkan raastuvanoikeus, Kuopion raastuvanoikeus, Lahden raastuvanoikeus, Lappeenrannan raastuvanoikeus, Mikkelin raastuvanoikeus, Oulun raastuvanoikeus, Porin raastuvanoikeus, Tampereen raastuvanoikeus, Turun raastuvanoikeus, Vaasan raastuvanoikeus, Ahvenanmaan kihlakunnanoikeus,

67 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Tässä laissa tarkoitettua saneerausmenettelyä koskevat asiat käsitellään seuraavissa alioikeuksissa: Ahvenanmaan kärjäoikeus, Espoon kärjäoikeus, Helsingin kärjäoikeus, Joensuun kärjäoikeus, Jyväskylän kärjäoikeus, Kajaanin kärjäoikeus, Kotkan kärjäoikeus, Kuopion kärjäoikeus, Lahden kärjäoikeus, Lappeenrannan kärjäoikeus, Mikkelin kärjäoikeus, Oulun kärjäoikeus, Porin kärjäoikeus, Rovaniemen kärjäoikeus, Seinäjoen kärjäoikeus, Tampereen kärjäoikeus, Turun kärjäoi-

Voimassa oleva laki

Espoon kihlakunnanoikeus, Rovaniemen kihlakunnanoikeus, Seinäjoen kihlakunnanoikeus ja Vantaan kihlakunnanoikeus. Tuomioistuinten tuomiopiireistä näissä asioissa säädetään asetuksella.

Saneerausmenettelyä koskevan asian käsittelee se 1 momentissa tarkoitettu tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä on velallisen yleinen oikeuspaikka. Konserniin kuuluvan tytäryhtiön saneerausmenettelyä koskeva asia käsitellään kuitenkin siinä tuomioistuimessa, jossa emoyhtiön saneerausmenettelyä koskeva asia on vireillä. Jos emoyhtiön saneerausmenettelyä koskeva asia tulee vireille myöhemmin, voi tytäryhtiön saneerausmenettelyä koskevaa asiaa käsittelevä tuomioistuin siirtää asian siihen tuomioistuimeen, jossa emoyhtiötä koskeva asia on vireillä. Jos siirtävän tuomioistuimen käsiteltävänä on velallista koskeva, saneerausmenettelyn alettua tehty konkurssihakemus, siirretään myös se sanotun tuomioistuimen ratkaistavaksi. Vahvistetun saneerausohjelman oikaisemista, muuttamista tai raukeamista koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jossa saneerausmenettely oli vireillä.

Ehdotus

keus, Vaasan käräjäoikeus ja Vantaan käräjäoikeus. Tuomioistuinten tuomiopiireistä näissä asioissa säädetään asetuksella.

Saneerausmenettelyä koskevan asian käsittelee se 1 momentissa tarkoitettu tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä *velallisen hallintoa pääasiallisesti hoidetaan*. Konserniin kuuluvan tytäryhtiön saneerausmenettelyä koskeva asia käsitellään kuitenkin siinä tuomioistuimessa, jossa emoyhtiön saneerausmenettelyä koskeva asia on vireillä. Jos emoyhtiön saneerausmenettelyä koskeva asia tulee vireille myöhemmin, voi tytäryhtiön saneerausmenettelyä koskevaa asiaa käsittelevä tuomioistuin siirtää asian siihen tuomioistuimeen, jossa emoyhtiötä koskeva asia on vireillä. Jos siirtävän tuomioistuimen käsiteltävänä on velallista koskeva, saneerausmenettelyn alettua tehty konkurssihakemus, siirretään myös se sanotun tuomioistuimen ratkaistavaksi. Vahvistetun saneerausohjelman oikaisemista, muuttamista tai raukeamista koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jossa saneerausmenettely oli vireillä. *Jos konkurssihakemusta käsittelevälle tuomioistuimelle tehdään saneeraushakemus, tuomioistuimen on, jos se ei ole asiassa toimivaltainen, siirrettävä saneeraushakemus hakijan pyynnöstä toimivaltaiseen tuomioistuimeen.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993.

Jos saneeraushakemus on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään asia aikaisemman lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa.
